

3

Praha

- ✧ v 17. století 25 firem s cca 50 tiskaři
- ✧ nárůst jazykově české produkce
- ✧ akcent na náboženskou polemiku, nárůst mravněvýchovné a nábožensky vzdělavatelské literatury
- ✧ usazování německých příležitostných tiskařů, které angažoval Friedrich Falcký (doloženi většinou jen archivními prameny)
- ✧ Domácí nekatoličtí tiskaři – činnost násilně zastavena nejpozději ve 20. letech 17. stol.

Praha

- ✧ katolicky orientovaná pouze dílna Kašpara Kargesia a jeho dědiců (1605-1615), následovník Tobiáš Leopold (1616-1623)
- ✧ Před rokem 1620 katolické tiskárny – Jan a Štěpán Bylinové, Zikmund Léva z Brozáněk a Pavel Sessius
- ✧ mezi 1620 a 1700 v Praze působí jen cca 20 tiskařských firem, většinu dílenských pomocníků tvoří Němci
- ✧ tištěná produkce napomáhá pobělohorské rekatolizaci z počátku dovážená ze zahraničí

Kašpar Kargesius

Dokonalosti Zákonní / Knihy Čtvery:

W kterýchžto se jedná / va-
cýby byli prostředkové / a yaká po-
winnost / kterau lidé Rzecholní / k wyhledá-
wání té Dokonalosti gsau zawažaní : to spás-
sob přátelského mezy Krystem Pánem / a
člowěkem Rzecholním roz-
mlawání :

Uzpew owšem / ktes

Kněze Lukáše Pinella sepsané / a ны-
ní z Latinského yazyku na Čes-
ko přeložené :

S powolením Wchnosti.

Wytištěné w Starém Měste Praž-
ském / w Kasspara Kargesya / blíž
Bláštěca Swatě Anny.

q Léta Páně : M. DC. VII.

st 1-382264

Cantic: I.

Swazček Mirchy můg milý mně :
mezy pesy mými bude o-
býwati.

Mathæi 19.

Uwssyčni chopj slowo to / než ktes-
rým dáno gest. Kdo může po-
chopiti / pochop.

Welebným a
nábožným Pannám /
Pamě Kněžně a Abatyssy Klá-
štera Swatého Giri w Praze : Pan-
nám Abatyssem Bláštěců / Králo-
ského w Brně / Tyssnowského / Krum-
lowského / Chebského / Teyneckého / a
Olomaučského S. Kláry : Pannám
Přeworám Bláštěců / Choréssow-
ského / Dolžanského / S. Anny w Pra-
ze / S. Anny w Holomaucy / S. Anny
w Brně / a Jarazanského blíž Města
Mostu / c. Pannám Bohu oddaným /
y wšem gegich Konwentům : wraucnostj w
Zakoni / a Srdečného po Krystu Gezišty /
Swrchowaném ženíchu / caužení /
žádá a winšuge :

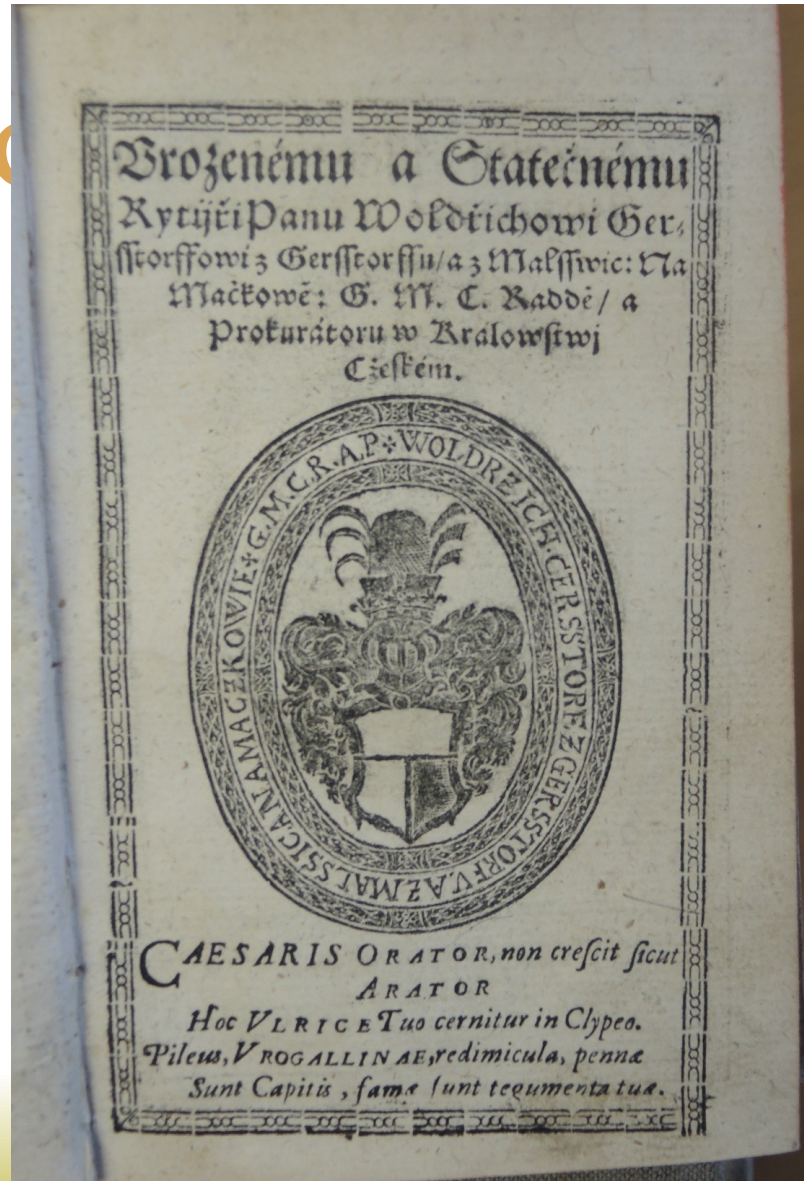
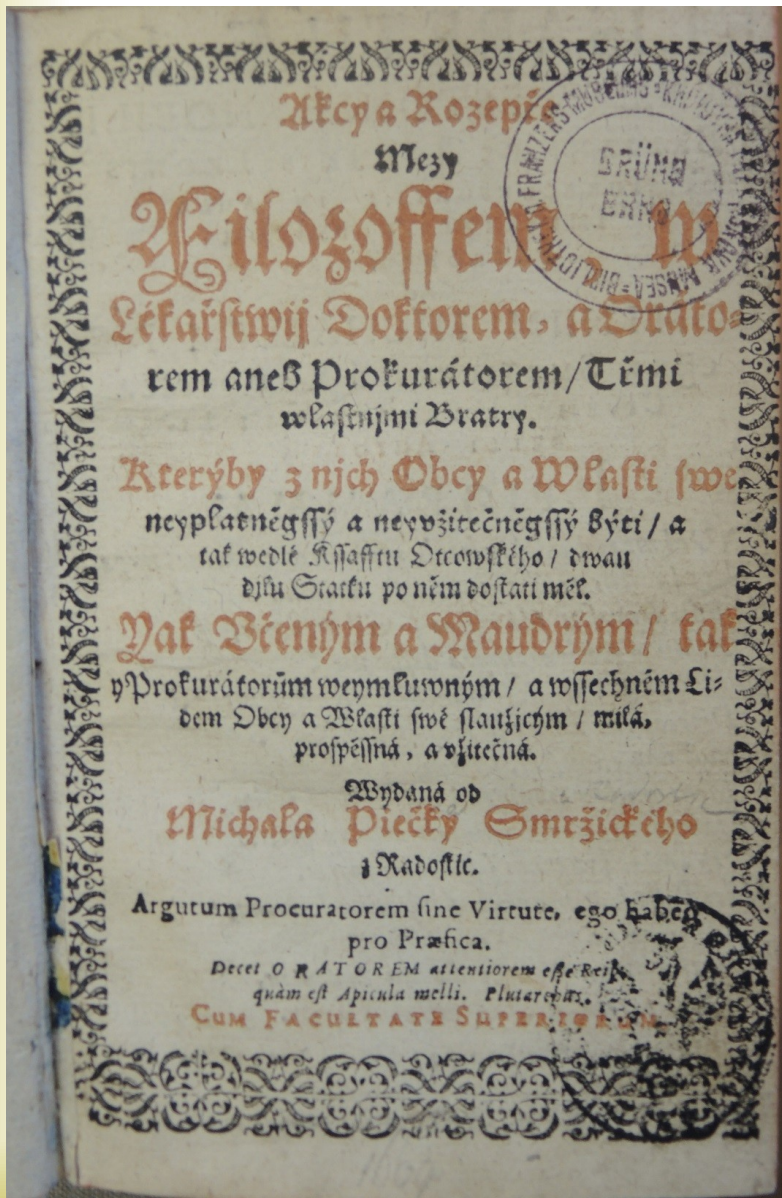
K. Petr Lytoměřický z Pilzen-
burku / Jarác Staroplzenský.

Wlebné a nábožné Pan-
ny : w třeech knihách Moy-
žišlowých / Kapitole dwátě Leuit. 9.
a 11 psáno

Kašpar Kargesius

Pavel Sessius

Atcy a Rozepře mezi Filozoffem.

strán ke mně se hrnul / a yať sem sam wšel
za Czewernášobnj Penůze / ge odemne tu
powal / tak že w malém čase pagednau
gsem zbohatl / často tu Odpowěd prwněg
ssy, tēm genz mně byli dotýkali opatowaw
Nemaudrý, snadno gest Filozoffowi, Czlo
wětu maudrému a Oppatrnému zbohata
nauti / Edyz gen toliko sám chce.

Sstiafnať gest Oliwa / která mně Bohatě
ho, ale blahoslavená Filozoffia / kteráž mně
Maudrého učinila. A tak Setencij

Rječ swau zawřew / za spra
wedliwé owáženij / a přis
sudek zadal.

Nulli par-
vus est cen-
sus, cui ma-
gnus ani-
mus. Leo

Atcy a Rozepře, mezi žiwotnjm Doktorem.

Že Doktor aneb Lekař žiwotnj gest neyprospěšněgssý Dbey.

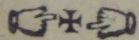
W Kostřednj Bratr *Medicus*
wychwalugie swé Uměnj / a ne-
chtýc Starššymu Bratru w ni-
čemž napřed dáti, wkazowal /
yaťými wžitky Wlasti swé slalžij / a gedno-
mu každému prospějwá / wsc chudému dar-
mo / nežli Bohatému za Penůze. K tomu
yať mnoho Lidij z hrdla strassliwé Smrti
wyswobozuge / před nemocemi chránij / ne-
duhy rozličné hogj k prwněgssymu zdrawj
nawracuge / a mnohým Lidem yaťo z no-
wu na Swět zase pomaha. Wkazowal y
to / že na tomto Swětě, welike Zbozij / dů-
stognost a Sláwa / wdatnost a Sylá /
Maudrost a Uměnj / wýmluwnost a lid-
ské gměnj za nic newážj / nebudeli při tom
zdrawj dobrého / a čerstwosti těla / kteréž
za neydrajššij Klénos se počkádá. Nebo
Ssalomaun prawj / že není Zbozij nad Zbozij
zdrawj těla : a Tělo sylné lepššij gest nežli
počkad nesmjrný. A byť pak kdo yaťkoli

*Mederi,
opus miseri-
cordia est.
Greg.*

h uij weliký

Jelek lesznek az napban, az holdban
 es csillagokban: es az embereknek nagy
 niomoruldgok leszen, az tenger zugasa-
 nak es habiaynak eszeveszese miat; meg
 szaradnak az emberek azoknak varasa-
 nak feleme miatt, mellyek az egez foldon valo embe-
 rekre szallanak. Mert az egeknek erey meg indulnak.
 Es akkoron, megh lattiak el ioni az embernek fiat foly-
 hokban, nagy hatalommal es folseggel. Mikoron ke-
 diglen ezek kezdenek lenni, lassatok es emelleyetek fel
 az ti feieteket, mert el kozelget az ti valtsagtok. Es
 hasonlatossagot monda  nekiek. Lassatok az fuge-
 fat, es minden egyeb fakat, mikoron immaron ki fa-
 kadnak, es giumoldcsot teremnek, tudgiatok hogy ko-
 zel vagion az nyar. Azonkeppen ties, mikoron ezeket
 larangiatok, hogy be telnek, tudgiatok hogy kozel le-
 gyen az Istennek orizaga. Bizony mondom tinektek,
 el nem mulik ez  nemzetseg, mig nem ezek mind
 meg lesznek. Az egh es  fold el mulik, az
 en beszedeim kediglen el nem mul-
 nak. *Luca 21. capite.*

*

AZ

AZ VTOLSO ITELETROL.

*Paratimon
 Montes*

Jelek lesznek  napban,  hold-
 ban es csyllagokban. *Luca XXI.*

HA az meg haborodot Eghnek, ifzonyu villama-
 si, es csongo, zongo mondorgesi, olyan nagy
 rettenetes felelmet nthetnek az embereknek
 szivekben, hogy valamenszer, az levego eghet, megh
 vilagosettyak, es az kodokbol, ki lovellyk magokat,
 ottan holt eleveneknek laczanak lenni bele az embe-
 rek, es irtoznak, az hertelen halaltol; tartvan ttol,
 hogy az  mennyei hayto fegyver, es nyl, Jupiternek
 menyuto kovo, mely egy szem pillantasban, Varakat,
 tornyokat, epoletekeket, fakat, ko sziklakat, meg eghet,
 el ront es meg repedesztet vala; sot az elo allatoknak is,
 kiket sebeslen rohano futamodasaval s ropollesevel,
 tortenet szerent elol, utol r vala, veletlen veszelt sze-
 rez vala, ket is min tegy eroszak keppen, el ne nellye,
 es meg ne emeszfeze. Gondollyatok el keresztyenek,
 mely szormiu leszen, az kozonseges Iteletnek, utolso
 napia, es oria?

Melleyen, meg rengedeznek, es reszketnek az eghek-
 nek erey; ordet es bombola tenger; az levego egh,
 gyakor villamasokkal csyllamlik; az tuz, szeles ez vi-
 lagon

A 3

III
S

24992

Dwanáctero Křádu

Křtírůw Božích

obojšho pohlaví / w rozličných
Stawjeh gmenowitě: Apostolským /
Mučednickým / Biskupským / Kaza-
telským / Královským / Knížecým /
Křeholním / Paustewnickým / Ka-
gicým / Swětským / Manželským /
Wdowským / zč. rozdílně; swatosti zis-

wo ta a wšelikau ctosti w Swatě Cpe

gnienty Ewi se stkwjých/etě. Camelit

Paustewnik

Wydána s dowolenjím Wchnosti.

1

Wytisštěná Tiskadlem Vrozeného a State-
čného Křtíře / p. př. Jiříka Genistka z Vgezděna Bře-
žinicy a Štěpánowých/etě. G. M. C. Kadový / Ji-
stodržicýho / Komorníka / a podkomorjeho
Královstwj Českém/etě. G. M.

W Starém Měste Pražském / v Pa-

16

wla Sesfya.

30

BOEMIA ✓

Exoriens,
Christiana,
Bellicosa,
Imperans,

Gentilis,
Pia,
Regnans,
Aultriaca,

FERDINANDO III.
FERDINANDI II.
SEMPER INVICTI, AUGUSTI
SEMPER, SEMPER PII.
FELICI FILIO,

Cùm

HÆREDITARIAM
REGNI BOEMIÆ CORONAM.
OPT: MAX. PARENTIS FAVORE,

Statuum Populiq; voto,

PATERNARVM VIRTVTVM

Gloriosus Hæres

adiret,

IN

FAVSTÆ GRATVLATIONIS, DEBITIQVE
significationem obsequij
concinnata,

A

COLLEGIO SOCIETATIS IESV
PRAGENSI

Regiæ eius Maiestati
æternum devoto.

Anno M. DC. XXVII.

Monasterij Augiæ Minoris.

fuctiores Musas. augusta in sede, Augustissimus,
non Taus propè magis, quàm Musarum ac Reli-
gionis in Boëmia parens, FERDINANDVS colloca-
vit, merito Tibi fit

LEO BOEMICVS SPEI MELIORIS

Emblema,
Cedro intellatâ epigraphæ,
MITESCET.

Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos, & cytharæ sono
Orpheus tergeminum vincere Cerberum,
Hac sylvas & aues saxaque traxerat,
Arte hac præbuerat summinibus moras:
Orpheæ volucres ad sonitum Lyre,
Et lustris domitæ consliterant feræ.
Qui cantu potuit vincere Tartarum,
Non mentes poterit flectere Martias?
Cedent Arma togæ, bellua barbato,
Et terra Aonijs bellica fistulis,
Hercynusque lyre pieria Leo,
Dum Forti Austriacus miscet Viile
Fernandus, placidis prælia literis.

NE.

NECLAN BOHEMORVM PRINCEPS IX.

Imperium exinde Neclan hæreditario jure pos-
sedit, quem Wladissaus eius Patruelis animo
degenerem conspicatus bello terendum, princi-
patuque deijciendum ratus, consilio feliciore,
quàm eventu. Delegatus enim à Principe con-
tra Wladissauum ex illustri Boëmorum sanguine
Syderius, Principis armis, idoneâ fraude ac neces-
sariâ usus, absentis in acie partes ad eò feliciter tu-
tatus est, ut opima victor de Wladissao tulerit,
magni velut Achilles Patroclus, exitu duelloque
feliciore: Longè sanè maiore gloria, quàm de
Acrone Romulus, de Viridomaro Marcellus, de
Tolumnio Cossus; utpote quingentem hunc
fortunæ impetum à suo Principe, à Boëmia Tua,
gloria Maiestatique Tuæ destinata, virtute, ferro,
lacertisq; repulerit: ut non tam fortuna, quàm
virtus Imperij gubernacula cum hoc Principe ad-
ministrasse videatur. Nam

Fortuna varijs Czechiam involvens rotis,
Et insolentem pertinax ludum suo
Eudere theatro; quando ferulis globum
Socia potentum torquet inuidia Ducum:
Frustra Cethegos imperi Hercynij decus
Conuellerè ausos, quiq; per jugulum Ducis
Malè auspiciatos strueret ad sceptrum gradus,
Frustra Tyrannum Czechie immitit plagæ:

L

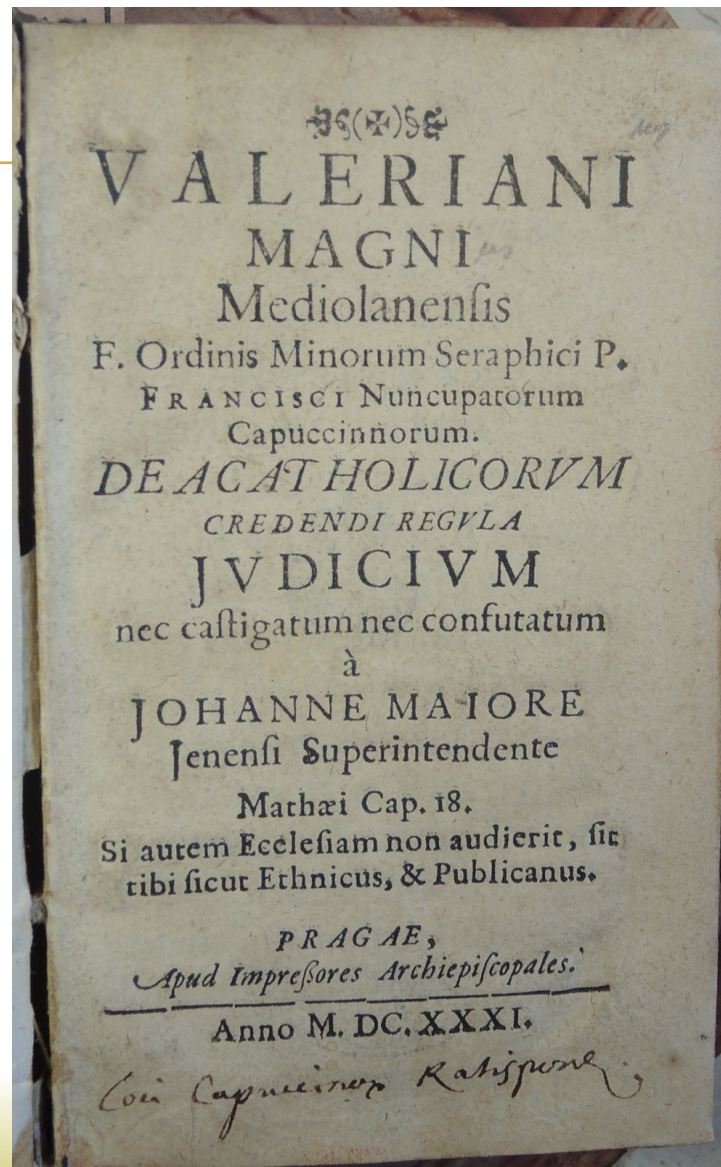
Virtus.

Praha

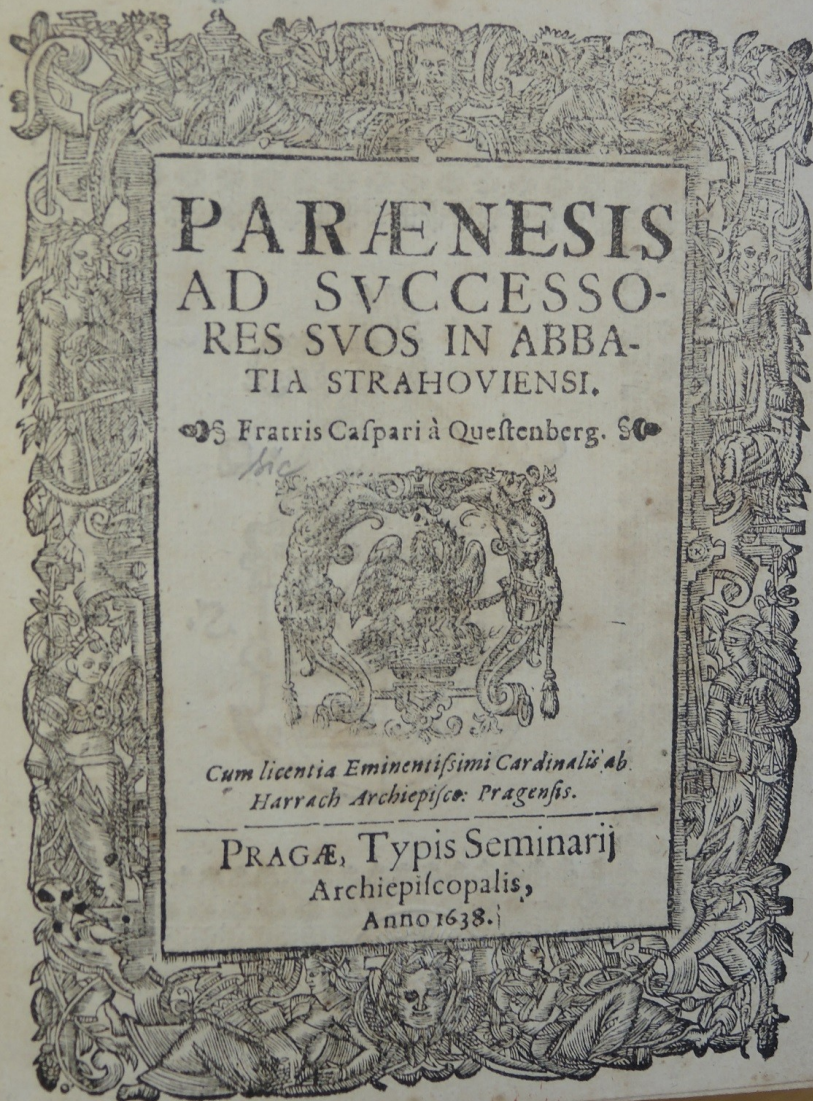

- ☞ změna ve 30. letech 17. stol. – zřízení dvou silných institucionálních tiskáren – Tiskárny pražského arcibiskupství a Jezuitské tiskárny
- ☞ obě centry domácích knižních ilustrátorů

Arcibiskupská tiskárna

Arcibiskupská tiskárna

60

illis Innocentis Viri verbis eos compellare interesset.

Job 16. Nunquid habebunt finem verba ventosa? Stulta dico, ociosa, Religioso CHRISTI seruo non convenientia, & in scandalum aliorum repetita. Non frustra

Eccle 11. Sapiens, In medio Seniorum ne adjicias loqui, ait, C. 32. Audi tacens, & pro reuerentiâ accedet tibi bona gratia. C. 20. Tacens qui inuenitur, Sapiens; & qui procaax est ad loquendū, odibilis habetur. *Qui* custodit os suum & linguam suam, custodit ab angustijs animam suam. Vbi sunt verba plurima, ibi frequenter egestas, (rationis videlicet, judicij & verecundiæ) Ecclesiasticus ait. Verbis tuis facito staterem, & frenos ori tuo rectos, ne fortè labaris in linguâ, Os enim lubricum operatur ruinam.

Pro, 26. C. 1. Sit omnis homo (Sanctus Jacobus Apostolus hortatur) ve'lox ad audiendum, tardus autem ad loquendum. Siquis enim putat se Religiosum esse nō refrenans linguam suam, hujus vana est Religio. Ait Sanctus Bernardus, Nugæ in ore Secularium nuga sunt, in ore autem Sacerdotum blasphemia.

Cōstitutus vt appropinquantis Justi Judicis judicium annunciet, vt nouissimorum memoriam convenientibus in vnum refricet, vt verecundiam, modestiam & pietatem doceat, vt vltima, jam jam abeuntis vitæ, horâ, dignos agere fructus penitentia hortetur, Quâ fronte cachinno personat, & velut vnus ex plebeis, ne dicam scurris aut Mimis, in vanitates & jocum omnia confere? Si quis loquitur (scribit Apostolus) quasi Sermones Dei, vt videlicet assidenti Presbytero

ro &

Jezuitská tiskárna

Pr
Berla

Královská, a Císařská Rego-
svěcenějšího, a Katolické-
ho Arcy-Domu Ka-
laufskeho.

causa de ...
Léta 1679. Od Dwogi Ctihodné-
ho Pana Jana Strydycha Matensy / S.
Teologye Doktora: v S. Kunibetta w Ro-
lině v Regnu Rakowmska / w Latin-
ským Jazyku: nyní pak w Český
Jazyku vydána.

ad S. Bernardinum

w Praze,
Léta Páně Sšestnáctistého /
Sšestmécymého.

Brausyena 24973

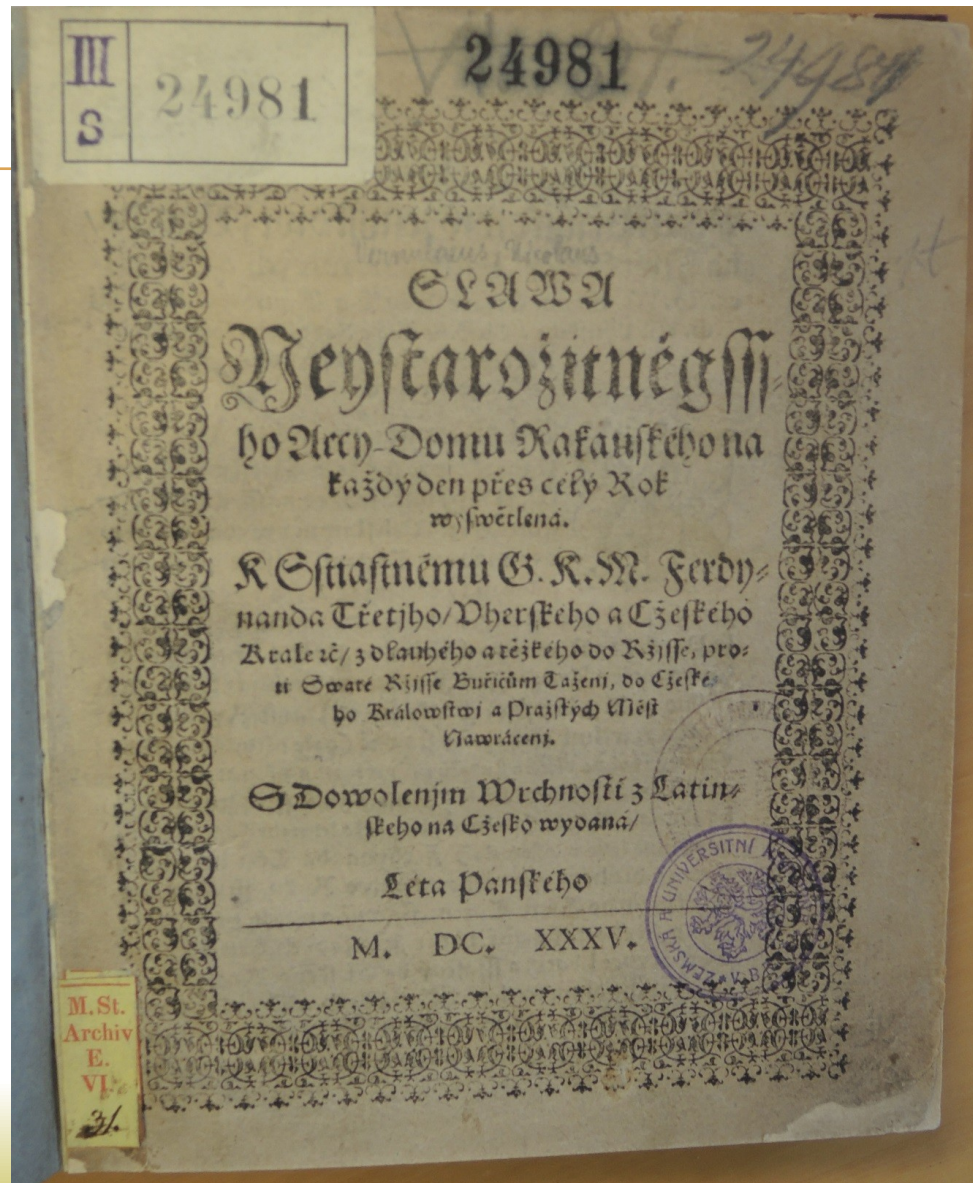
Lidského Vazby / celau Abecedau na-
střz wyswětlená : z Latinského Exempláře
Ctihodného P. Geremiasse Drexelia / z Societatis IESV /
Dwořského Kazatele S. M. Kurffürsta Barorské-
ho / na Česko přeložená / a na gewo wy-
daná.

w Praze /
w Staré Kollegi.

Léta páně:
Sšestnáctistého Čřidcátého Sedmé-
ho.

Jezuitská tiskárna

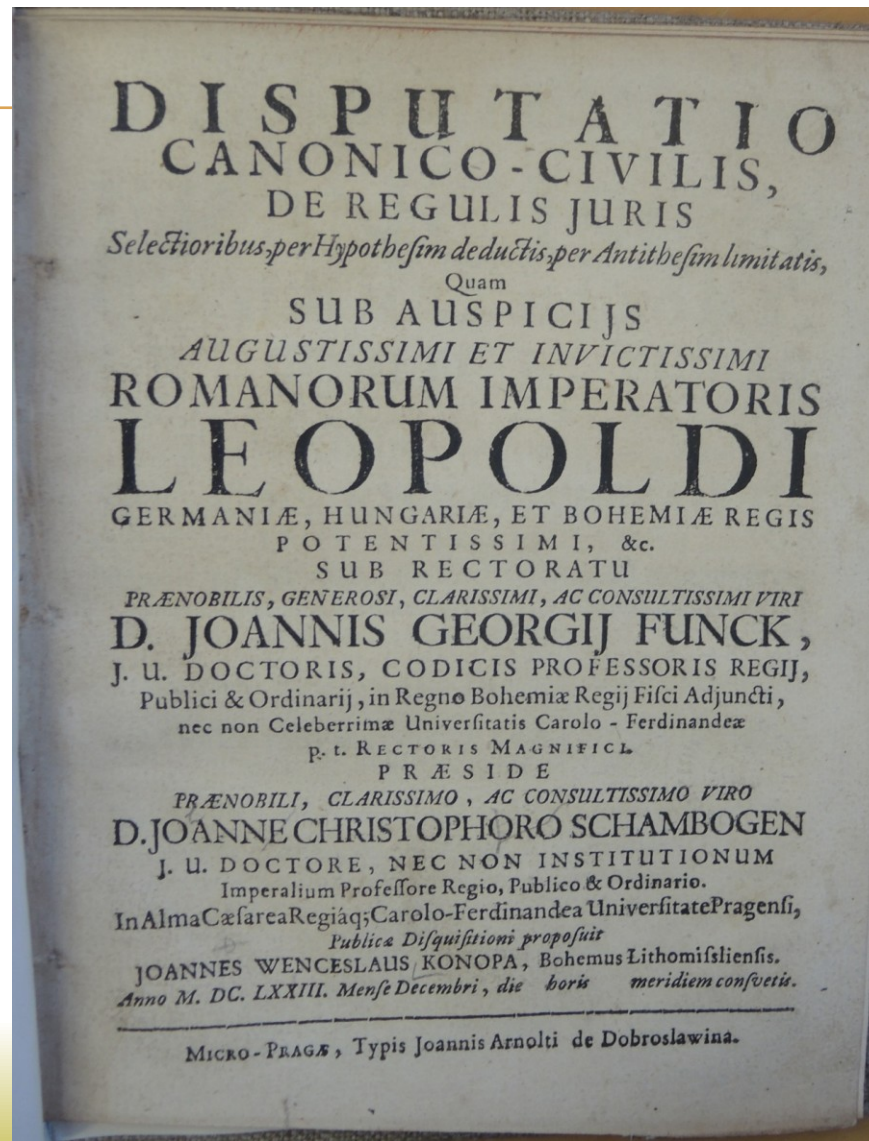
Praha

☞ Soukromé tiskárny:

- ☞ Štípařova rodina (přiženili se do ní Urban Baltazar Goliáš a Jan st. Arnolt z Dobroslavína) = rozvoj novodobých českých novin
- ☞ Jiří Černoch (od r. 1672)
- ☞ Jan Mikuláš Hampl (od r. 1684)
- ☞ Jan Karel Jeřábek (od r. 1686)
- ☞ Jiří Laboun st. (od r. 1686)
- ☞ Vojtěch Jiří Koniáš (od r. 1697)

Jan st. Arnolt z Dobroslavína

Jiří Černoch

LECTIONES

PUBLICÆ

TRACTATUS

JURIDICUS,

In quo

QUESTIONES AD DUAS RUBRICAS

Qui testam: facere possunt, & Quemadmodum testamenta fiant, tam ex jure civili, quam canonico spectantes, scholastico more resolvuntur.

Compositus

& in

UNIVERSITATIS CAROLO-FERDINANDÆ
PRAGENSIS

Magnæ Aulæ Carolinæ, Auditorio Juridico
dictatus

à

JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN J. U.
Doctore, & tunc Digestorum, nunc Codicis Professore publico &
ordinario, nec non Venerabilis Archi-Episcopalis Consistorij
Pragensis Assessore:

in

Usum bene faventium impressus

PRAGÆ

Typis Georgij Černoch, Anno M, DC. LXXXIII.

Qu. X. An Filiusfam: Testamentum condere possit. 43

tributa fisco inferentur, conditio eorum hominum varijs legibus probata & confirmata fuit. Ità, ut dixi, cit. Bachovius.

His præmissis videtur ad quæstionem propositam responderi & sic combinatio DD. fieri posse, si dicamus illos adscriptitios, qui revera servi & mancipia sunt, non posse testari: reliquos verò qui bonorum suorum sunt possessores, posse: per quam tamen testationem neque domino ratione cultura, neque fisco ratione canonis ullum inferre poterunt præjudicium.

Occasione horum quæri potest de subditis diversorum locorum, maxime de ijs, qui in quibusdam locis proprii homines, seu *Seibergene* vel *eigene Leuth* dicuntur, an & ij testamentum facere possint? R. Sicut de hujusmodi hominibus in genere respondi & retuli, *in inslit. prælectionibus tit. De his qui sui juris sunt, ad §. secundum ex Treutler*, hac in re locales consuetudines inprimis attendendas esse, sicut etiam in hac specie ex Nicol. Reufn: & Hufano respondet Collegium Argentora. ad hunc tit. thesi septima.

Dicta hætenus spectant ad qualitatem, quòd testator civis esse debeat Romanus. Venio ad alteram quòd debeat esse Paterfam. Unde fit

QUÆSTIO DECIMA.

An Filiusfam: Testamentum condere possit?

R

Esponso hæc clarè determinata est in jure, quòd non. *Textus in princ. Inst. h. t.* statim enim ij qui alieno jure subjeçi sunt, testamenti faciendi jus non habent: tales autem sunt filijfam: sive per justas nuptias, sive per arrogationem vel adoptionem, vel etiam legitimationem patriæ potestati sint subjeçi, ut constat *ex Inst. titulis De patria potestate. De adoptionib. & §. fin. De nuptijs*, non attendendo cujus sint ætatis, ætas enim patriam dissolvendi potestatem modus nullibi dicitur. Undè & Accurf. *in l. fin. §. pupillus verb. pupillus De V. O.* ait filium, *Cujuscunque sit ætatis,*

Filiusfam: testamentum condere nequit.

Cujuscunque sit ætatis,

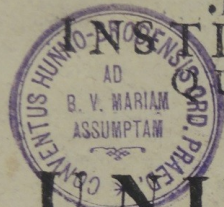
F

etiam

Jan Mikuláš Hampl

H 15
C. 586
PRÆ-LECTIONES
PUBLICÆ

IN
D. JUSTINIANI

INSTITUTIONUM JURIS
QUATUOR LIBROS
COMPOSITÆ,
ET IN

UNIVERSITATIS
CAROLO-FERDINANDÆ PRAGÆ
MAGNÆ AULÆ CAROLINÆ
AUDITORIO JURIDICO DICTATÆ

Libris Leopoldi A. Austriae.

JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN
J.U. DOCTORE, ET IBIDEM EARUNDEM
INSTITUTIONUM TUNC PROFESSORE
Primâ vice Anno M. DC. LXXVI.

Nunc

Ab eodem SS. Canonum Professore publico & ordinario.
Sac. Cæs. Majestatis Consiliario, Facultatis Juridicæ Seniore & p. t.
Decano, sicut & Venerabilis Archi-Episcopalis Consistorij Pragen-
sis Assessor denuo revixit,

&

Secundâ vice typis publicata.

Cum gratia & Privilegio Sac. Cæs. Majestatis ad decennium.

NEO-PRAGÆ, Typis Joannis Nicolai Hampelij. 1687.

SERENISSIMO, INVICTISSIMO
POTENTISSIMO

PRINCIPI
LEOPOLDO,
ROMANORUM IMPERATORI
SEMPER AUGUSTO,
REGI

GERMANIÆ, HUNGARIÆ, BOHEMIÆ,
DALMATIÆ, CROATIÆ, SCLAVONIÆ; &c. &c.

ARCHIDUCI
AUSTRIÆ,

DUCI
BURGUNDIÆ, STYRIÆ, CARINTHIÆ
CARNIOLÆ, WIRTEMBERGÆ, SUPERIORIS
ET INFERIORIS SILESIÆ,

MARCHIONI
MORAVIÆ, SUPERIORIS ET INFERIORIS
LUSATIÆ,

COMITI
HABSBURGI, TYROLIS, ET GORITIÆ, &c. &c.
Domino Domino meo Clementissimo.

a 2

AUGU.

Jan Mikuláš Hampl

ARS LONGA, VITA BREVIS.
SEU
CENTUM
QUÆSTIONES
JURIS,
TAM PUBLICI, QUAM PRIVATI.
Ex Historica Mundi Vita eductæ & deductæ.
QUAS SUB AUSPICIIS
AUGUSTISSIMI & INVICTISSIMI
ROMANORUM IMPERATORIS
GERMANIÆ, HUNGARIÆ, ET BOHEMIÆ
REGIS POTENTISSIMI &c. &c.
LEOPOLDI

In Alma Cæsarea Regiaque Carolo-Ferdinan-
dea Univerſitate Pragenſi.

SUB RECTORATU

Admodum Reverendi ac Eximij Patris

P. FRANCISCI ZWRTBY, è Societate JESU,

SS. Theol. Doct. Domus Professæ Micro-Pragæ Præpositi,
nec non præfatæ Univerſitatis p. t. RECTORIS MAGNIFICI.

P R Æ S I D E

Prænobili Spectabili Clarissimo ac Consultissimo Viro

D. JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBOGEN, J.U.D.

Codicis Professore Publico Regio & ordinario, Venerabilis Archi-Episcopalis
Consistorij Pragenſis Assessore nec non Facultatis Juridicæ

p. t. DECANO.

Annunte Amplissimo Juris-Consultorum Collegio pro consegnenda in

Uiroque Jure Laureæ propugnans

JOANNES WOLFGANGUS EBELIN,

Herbipolensis Franco J.U.C.

ANNO M. DC. LXXXIV. Mense Decemb. Die 18

NEO-PRAGÆ, Typis Joannis Nicolai Hampeli.

REVERENDISSIMIS AC PERIL-
LUSTRIBUS, & PER QUAM GRATIOSIS
DOMINIS, DOMINIS,

D. FRANCISCO
CONRADO
à STADION,

Ecclesiarum Imperialis Bambergensis & Ca-
thedralis Herbipolensis, & Collegiatae ad S. Gan-
golphum juxta Bambergam Præposito

SENIORI & JUBILÆO.

D. FRANCISCO
CHRISTOPHORO
à ROSENBACH,

Cathedralis Ecclesiæ Herbipolensis DECANO,

nec non Insignium Collegiatarum Ecclesiarum

in Haugis & Novi Monasterij Herbipoli

PRÆPOSITO.

Ceterisq. Admodum Reverendis, Illustribus &

Prænobilibus Dominis, Ecclesia Cathedralis

Herbipolensis

CAPITULARIBUS:
DOMINIS MEIS
GRATIOSIS.

Reve-

Honori
Reuerendissimi et celeberrimi principis ac Domini
Domini Joannis Godefrichi Episcopi Herbi-
polensis Sacri Romani Imperij principis Francie
Orientalis ducis oblatum Anno. 1684

Bal. Zanetti del. Scul. Prusse

Jan Mikuláš Hampel

Der Cronicken
Der drey Orden des
Heiligen
**FRANCISCI
SERAPHICI**
I. und II. Theil.

Welchen verbessert und abermahl
zum Druck gebracht.

P. BERNARDUS SANNIG,
DE

NISSA SILESIORUM;

Der Böhmischen Provinz Franciscaner.

Neu Stadt Prag nebst Maria Schnee/
Gedruckt bey Johann Nicolaum Hampel/ im Jahr 1691.

Der andere Theil: das I. Buch.

Das VI. Capitel.

Von der Einfuhr der heiligen
Reliquien dieser Martyrer in
Conimbria; etlichen Miracklen;
Bekehrung St. Antonij de
Padua; und Todt der
Königin Uraça.

Nitzlang war er der Infant zu Cypa/
das das andere Volk des Königs
von Maroco auch hernach kam ihn
zu fangen. Er aber ließe alsbald in dem
Schiff, welches er zu überfahren bey Gibil-
nera zubereiten lassen/die Anker auffheben/
und die Segel nach Sivilla richten: auff
welcher Reiff / als sie einer Nachts durch ein
finstheres Gewölck überfallen / wenig gefürht/
das sie nicht an einen Felsen gefahren / und
das Schiff zerstoßen / wann sie nicht wun-
derlich durch die Verdienst dieser heiligen
Reliquien erhalten worden. Dann als ihnen
unversehens ein schön helles Licht von Him-
mel zukommen / welches das Orth dermap-
fen erleuchtet / das sie den Felsen / gegen wel-
chem sie darck fuhren / ersehen möchten: de-
robalden die Hand gegen dem Himmel erhöb-
ten / und Gott wegen ihrer Erledigung
Danck sagten. In mittels aber ihrer Schiff-
faher / war dem König zu Sivilla ein Bort
zukommen / das / wann der Infant dahin
gelangte / solte er ihn alsbald gebunden auff
Maroco zuschicken / und allen denen / so bey
ihm wären / die Häupter abtschlagen. Wei-
ches der Infant ehe das er in Sivilla kam
men / verhängiget worden. Als er allbereit
den Port zu Algizira und Tariffa fürsah
ren / und zu dem Port bey St. Maria / wa-
hend Sivilla kommen / wolte er sich nicht
auffhalten / sondern ließe alsbald die Segel
nach Galtia richten / alda er aufstieg / und
auff dem Land dem Königreich Leon / darin
Alphonfus sein leiblicher Vatter regierte / zu-
johr / und das Königreich Portuagal / wegen
der Bivotracht / so er mit seinem Bruder dem
König hatte / abwich. Als er nun in der
Stadt Morga bey einem seinem geliebten
Freund / welcher dreissig Jahr krank und
lahm gelegen / die Herberg genommen / er-
mahnet er ihn / er solle sich zu diesen heiligen
Reliquien / so er mit sich führet / verloben; er
schick ihm die Wunderzeichen / so der Herr
beyhero Verdienst gewürcket. Der arme
Mann saß vor denselben auff die Knepe / thut

sich / (weil ihm die Krankheit die Lieb ge-
nommen) innerlich herzlich mit großem
Vertrauen denselben Befehlen / und sehet
alsbald in aller Gegenwärtigkeit frisch und
gesund auff / dancket und lobet Gott mit hel-
ler Stimm. Von dannen schickte der In-
fant gedachte Reliquien durch seinen Diener
einen / Alphonsum Perez von Argume / ein
streubahren Mann / in Beleitung vieler Rit-
ters-Leuten / weil er selbst nicht mit konte /
auff Conimbria zu; welches als der König
Alphonfus / sambt seiner Gemahlin Krau-
en Uraça vernommen / schickten sie gedach-
ten Ritters-Leuten entgegen / sie solten ein
Mittweegs vor der Stadt still halten; dann
er selbst / sambt der ganzen Priesterschaft
und Adel wolte / wie sich gebühete / diesen
heiligen Reliquien entgegen ziehen.

Als nun alles prächtig und statlich ube-
reitet / zohr der König sambt der Königin
durch den ganzen Adel / Clerum / und Volk
mit viel Kreuzen und Fahnen / zu einem
Zeichen des Siegs der Martyrer / besetzte;
sie zuempfaben / zuzufu in der Procession hin-
auf. Und als er dahin kommen / ihnen die
gebührende Reuerens und Ehrerbietung er-
zeiget / ließe er das Maulthier (wie der In-
fant zuvor allezeit gethan) das es den Weg
suchen solte / voraan gehen; dieses gieng
gerad der Stadt Conimbria durch des Cam-
fons Gassen / heiligtags Tags die alte Brücken
genandt / dem Kloster des heiligen Gregorius
zu / da es sich bey der Porten stelte / und von
dann / unangesehen das die Meinung war
Königs / und Cleri war / sie in die Haupt-
Kirchen zuführen / biß das sie eröffnet / nicht
treiben lassen wolte. Als nun das Thor
auffgethan / gieng das Thier von sich selb-
sten biß zu dem hohen Altar / negete die Kne-
wunderlicher Weis auff die Erden / erwar-
tete; das ihm die heilige Reliquien abgeman-
nen wurden. Als nun deren Willen erkant
wurden dieselben fast alle in gedachtem Klo-
ster gelassen / und theils eben an diesem Orth
dahin der König alsbald ein herrliche Capel /
sambt einem grossen Reliquario machen las-
sen / verbleiben; theils in dem Claustro der
Brüder / in einem andern köstlichen Reli-
quario gelegt; das übrig / so gar wenig wart
in die Kirchen des heiligen Geists zu Girona
des heiligen Francisci Kloster; und ein gan-
zer Leib in St. Bernbards Kloster zu Geru-
dano / drey Meil außser der Stadt / darun-
den; das die Infantin eine Schwester allda
Abtissin war / gesand und verordnet. Dar-
auf

FER TILIS
VIRTUTUM ET FA-
CETIARUM AUTUMNUS,

Sive

FERIÆ AUTUM-
NALES,

Non minùs facetè, quàm virtuosè

A

PHILO-MUSO QUODAM
TRANSACTÆ QUONDAM,

Nunc

Manfvetiorum literarum Alumnis

In

Distractionis Autumnalis,

Honestè Instituentæ,

Prototypon adumbratæ,

Authore

CHRISTOPHORO JOSEPHO
HOLLANDT, Pruteno Brunsbergensi, A.A.
L.L. & Philo: Magistro, J. U. Candidato.

Cum Licentia Superiorum.

VETERO-PRAGÆ,

Typis JOANNIS CAROLI GERZABEK, 1693.

Jan Karel
Jeřábek

Jan Karel Jeřábek

PRÆSIDE
PRÆNOBILI, CLARISSIMO,
ac CONSULTISSIMO
VIRO
D. JOANNE HENRICO
TURBA,
J. U. Doctore Pandectarum Professore
Publico, & Ordinario, Regij Fiscij
Adjuncto, Venerabilis Archi-Episco-
palis Consistorij Pragensis, nec non
Jurato in Regno Bohemiæ
Advocato.

ANNUENTE
AMPLISSIMO JURISCONSULTORUM
COLLEGIO
*Pro consequenda in Utroque Jure
Laurea*

propugnavit :
IGNATIUS FRANCISCUS
Hentschel Silesius Nissensis, J. U. C.

Anno 1686. Mense Aug. Die 29.

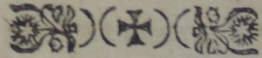
PRAGÆ: Typis Joannis Caroli
Gerzabek.

PERILLUSTRI ac GENEROSO
DOMINO
IGNATIO
FRANCISCO
DE
TAM EQUITI,
Domino in Wrbietz, & Dobrnitz,
Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis
Actuali
CONSILIARIO

Nec non ad
Regiam Aulicam Cancel-
lariam Bohemicam
Intimo

SECRETARIO.
Domino ac Patrono suo
Gratiosissimo
dicat, dedicat, seq; commendat

minimus Client
Ignatius Franciscus Hentschel.

DISSERTATIO
PRIMA.

DE LEGIBUS.

Lemperor Justinianus de
Legibus ità fatur: (a) *ni-
hil tam studiosum in omni-
bus rebus invenitur, quàm
Legum autoritas, quæ &
divinas, & humanas res bene disponit.*
Sic & Heraclitus Ephesinus, ut testatur
Diogenes Laërtius: *Magis pro Legibus,
quàm pro mœnijs pugnandum esse, asserit,*
eò, quòd sine illis civitas nullo modo in-
columis esse possit, possit tamen sine his.
Salus ergo publica consistit in Legibus,
A ubi

Jan Karel
Jeřábek

Jiří Laboun st.

VIR APOSTOLICUS

Ex *Sen* *Libris*
VITA ET VIRTUTES

Canonis R. P. *fatlorienfis*

ALBERTI
CHANOVV-

Ex Libris Ven: ac SKY Ex: S: Joannis
Ven: Svorzax can. Reg. Cath.
SOCIETATE JESU

In Provincia Bohemica.

AUTHORE P. JOANNE
TANNER SS. Theol: Doctore,
eiusdem Societ: & Provinciae.

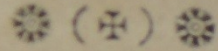
Recusa Praga
CUM LICENTIA SUPERIORUM.

VETERO-PRAGÆ:

Typis Georgij Labaun, 1688.

Jiří Laboun st.

8

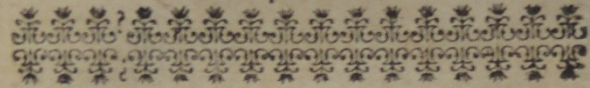

sâ addidi, ea, ut Lector à genuino
P. Alberti partu, & ab eis, quæ reli-
giosæ venerationis causâ ubiq; re-
tinui, verbis proprijs secernat, se-
orsim aut caractere diverso aut
præfixo speciali titulo, distin-
cta excudi feci.

VES-

Caput I.

VESTIGIUM BOEMIÆ PIÆ

Autore P. Alberto Chanovvsky So-
cietatis JESU.

CAPUT I.

Eucharistica.

Nea, quæ ex Boëmia
ducit in Bavariam
semita, non procul
à Templo peregrin-
ationibus celebrî
Deiparæ dicato, ad
S. Cruorem dicto,
lapis visitur non
modicus uno ex latere à summo ad hu-
mum quasi absæctus. Cùm enim reliquos
inter è Boëmia peregrinos quondam An-
cilla Rustica è tugurio, propè Templum

X 6

S.

Jiří Laboun st.

DISPUTATIO JURIDICA,

CANONICO- CIVILIS FEVDALIS,
CUM IMPERTINENTIBUS
HISTORICO- POLITICO- BELLICIS & MORALIBUS.

QVAM SUB UMBRA
ARBORIS AUSTRIACÆ

RUDOLPHO I.

Tantum pro hic radicatus, & in solis Mæculis explicatus,
Sicut &

SUB GLORIOSISSIMIS AUSPICIIS
AUGUSTISSIMI & INVICTISSIMI ROMANORUM

IMPERATORIS
LEOPOLDI I.

In alma Cæsarea, Regiæque Vniverlitate
Carolo-Ferdinanda Pragensi.

SUB RECTORATU

ADMOD: REVER: ac EXIMII PATRIS

P. EMANUELIS DE BOYE,

SOCIET: JESU, SS. THEOLOGIÆ DOCT: CÆSAREO-ACADEMICI
Collegij, ejusdemque Societatis ad S. Clementem Vetero-Praga, nec non
Vniverlitalis Carolo-Ferdinanda Pragensis p. t.

RECTORIS MAGNIFICI

PRÆSIDE

PRÆNOBILI, CLARISSIMO & CONSULTISSIMO VIRO

D. JOANNE CHRISTOPHORO SCHAMBO-

GEN, J.U.D. S.C.M. CONSILIARIO, SS. CANONUM PROFESSORE
Regio, Publico & Ordinario, facultatis Juridicæ Seniore, & p. t. Spectabili Decano,
nec non Venerabilis Archiepiscopi. Consist: Pragensis Assessor.

PRO CORONIDÆ

Publicæ ventilationi proposuit
ILLUSTRISSIMUS DOMINUS

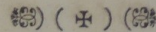
D. HENRICUS JOANNES FRANCISCUS SAC: ROM: IMP:

Comes de Stratman.

Anno Ch. M. DC. LXXXVII. Mense Augusto, die

VETERO-PRAGÆ: Typis Georgij Labaus, 1687.

Libraria Excerpta D. N. Pragensis Comit. Lauda

7

Occursum, cum lemmate, VI PARVÀ NON INVERTITUR.
Nil juvit hic impavidus RUDOLPHUM Elephas; Mortis vis non parva, sed magna est; ipsum etiam impavidum terret, stantem sternit. At terreat mors impavidum, prosternat stantem; ubi peccatum nequiquam terrere, aut sternere potest; ibi cadere debet quis potius, ut stet; quam stare, nè cadat. *d. cap. Sacris.* Cecidit RUDOLPHUS PRIMUS DEO Eucharistico ad genua, & ideo stetit: procidit Eidem adhuc tota DOMUS AUSTRIACA, & ideo stabit Elephante fortior, nec parvâ, nec magnâ vi invertetur.

PERTINENS HISTORICO-BELLICUM

In irruptione Tartarorum in Borussia, Borusse, apostate facti, quamobrem Ottogarus Rex Bobemie à Summo Pontifice petitus, in Rudolphi Comitis Habsburgi, tunc dicti Ottogari Aule Marefballi, comitatu, & aliorum Germanicæ Magnatum ingenti cum exercitu Borussia ingressus, ut ad ovile Domini perditas oves reduceret, quod ex sententia successit, metu enim compulsi respuerunt.

QVÆSTIO BELLICA.

An etiam similiter justè bellum inferatur infidelibus, quâ talibus? R. Negat.

DISCEPTATIO V.

Num bona naufragorum acquirens sibi ea appropriare valeat?

Ad autb. Navigia. Cod. De furt. & servo corrupto.

Negativa in terminis decisa, & in appropriantes sibi eorum bona, poena proposita est à Friderico secundo Imperatore. *in d. autb. Navigia.* quæ inter constitutiones ejusdem Friderici. §. 9. in Corpore Juris habetur. Navigia quocunque locorum pervenerint, si, quo casu contingente, rupta fuerint, vel aliâ ad terram pervenerint, tam navigia, quam navigantium bona, ipsi integra confer-

B 2

ven-

Vojtěch Jiří Koniáš

Richtiger Beeg des Lebens/
Das ist:
loci Andächtige *Prum*
Capitulum - Enigma. 1710
Betrachtungen/
Welche auß der Heil. Schrift gezogen/ und auff alle Tag des ganzen
Jahrs außgetheilet
Der Hochw: in Gott Andächtige/ und
Hoch-Edl-Gebohrne Herr Hieronymus von
Hirnhaim/ des Heil: und Canonisch:Præmon-
stratenser Ordens Prælatus, des Königl: Stiffts
Strahoffs und Mühlhaußen Abbas. gemelten
Heil: Ordens durch die Kayserliche Erbländer
Vicarius Generalis, und Visitator perpetuus,
der Röm: Kayf: Mayest: Rath/ und der
Heil: Schrift Doctor.
Anzeig aber
Auff vielfältiges Begehren/ so wohl Geist-
als Weltlich/ von einem Priester *S. Franc. Cas-*
puccini Lebens/ zu grösserer Ehre Gottes/ und
Heyl der andächtigen Seelen auß der Lateini-
schen in die Teutsche Sprach übersetzt worden.
Cum Licentia Ordinis & Ordinarij.
Verlegt und zu finden bey Johann Carl
Sörshan/ in der Königl: Obern Stadt Prag
Gratschen/ im Weiten Hoff.

OLEA ARMATA
HABSBURGICA
AUSTRIACO HISPANA
Contra
Oleastrum Turcicum :
Cum
Quæstionibus, Dissertationibus,
& Conclusionibus Philosophicis
Theoricis, ac Moralibus :
In
ALMA, CÆSAREA, REGIAQUE UNIVERSITATE
CAROLO-FERDINANDEA Pragensi,
SUB RECTORATU
PRÆNOBILIS, CLARISSIMI, & CONSULTISSIMI VIRI, DOMINI
JOANNIS HENRICI TURBA,
J. U. Doctor. S. C. Regiæq; MAJESTATIS Consiliarij, in præfata
Universitate SS. Canon: Professoris Publici ac Ordinarij, Inlyte Facultatis Juridicæ
Senioris, Venerabilis Archi-Episc: Consistorij Pragensis Assessoris: In Regno Bohem:
Regij Filci Adjuncti: Sacr: Melic: Ordin: Prioratus Bohemici Cancellarij, CAROLO-
FERDINANDEÆ Universitatis p. t. Rectoris Magnifici.
melior AUCTORE, & PRÆSIDE
Reverendo, ac Doctissimo Patre,
P. CHRISTIANO HOLTZBEC HER, è Societate
JESU, AA. LL. & Philosophiæ Doctore, Ejuisdemque in Præfata Alma
Universitate Professore Publico, ac Ordinarij:
Publicè Propugnata
A
Perillustri, Generoso, ac Doctissimo Domino
JOANNE WENCESLAO KUNASS, Equite
Bohemo de Machowitz, AA. LL. & Philosophiæ
PRIMO MAGISTRO.
melior
Anno à Partu Virgineo M. DC. XCVI. Mensè
Die

PRAGÆ, Typis Universitatis Carolo-Ferdinandæ, in Collegio Societatis JESU,
ad S. Clementem, per Factorem Adalbertum Georgium Koniáš,
Anno 1696.

Praha

- ❧ Převládá latinská a německá produkce nad českou, jednotvárná náboženská tvorba
- ❧ Knihkupecké a nakladatelské aktivity se soustřeďovaly v rukou Němců a Rakušanů:
 - ❧ Filiálka Kašpara von Ratha (od r. 1628)
 - ❧ Filiálka Mikuláše Hösinga (od r. 1655)
 - ❧ Filiálka Daniela Wussina (od r. 1658)
- ❧ R. 1669 – vzniklo pod protektorátem jezuitů nakladatelství Dědictví sv. Václava

Filiálka Mikuláše Hösingna

DIVA WARTENSIS,
feu
ORIGINES, ET MIRACVLA
MAGNÆ DEI, HOMINÚMQVE MATRIS ·
MARIÆ,
quæ à tot retro sæculis
WARTÆ,
in limitibus Silesiæ, Comitatusque Gla-
censis, magnâ populorum frequentiâ colitur,
CLARISSIMA MIRACVLIS;

Libris duobus comprehensa,
& nunc primùm in lucem edita,

JMPENSIS
REVERENDISSIMI ET *AMPLISSIMI*
DOMINI

D. SIMONIS ABBATIS CAMENCENSIS.

AUTHORE
P. BOHVSLAO ALOYSIO BALBINO è SOC. IESV,

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

PRAGÆ

FORMIS CÆSAREO-ACADEMICIS,
CUM PRIVILEGIO SAC: CÆS: MAJ.

Prostant apud NICOLAVM HOSING Bibliopolam Ibidem,
M DC LV.

Filiálka Mikuláše Hösinga

IN INSIGNIA REVERENDISSIMI ABBATIS CAMENCENSIS.
 Stemmatis in medio MORS est, hinc inde LEONES
 Et PEDA bina, CRUCIS denique signa vides.
 Cur MEDIUM MORS cæca tenes? sum META, videndo
 Me tangit nemo, lumina claude, scies.
 Cur LEO LIGNEOLA conclusus CORTE? LEONIS
 Ingenium CLAUSI Religiosus habet.
 Cur PEDA sunt? Pastoris opus meminisse jubemur:
 PASCERE. cur CRUCIS est linea? porto CRUCEM.

REVERENDISSIMO, PERILLV.
 STRI, AMPLISSIMO, AC RELIGIOSISSIMO
 IN CHRISTO PATRI DOMINO,

D.SIMONI
 HUIUS NOMINIS TERTIO,
 Divinâ providentiâ Ducalis Mona-
 sterij Camencensis Sacri Ordinis Cisterciensium
 Abbati dignissimo, Münsterbergensis Ducatus & Terri-
 torij Franckensteinenfis Pro-Capitaneo, Domino in Warta &c.
 Munifico Wartensis Divæ amatori, Patri, ac Patrono
 unice colendo.

Vitruvius magnus Archite-
 cturæ Magister, cum de bibliothecis
 ageret, monuit: ad orientem Solem
 librarias porticus vertendas; NE LI-
 BRI à TINEIS ET CARIE VITIENTVR. Quod Bi-
 bliothecis, hoc uni quoque libro timendum venit
 REVERENDISSIME PRÆSVL; nam si ingratitude,

Vitruv. l. 6.
 de Archite-
 ctura.

B Ber-

Filiálka Daniela Wussina

PROCESSUS INQUISITORIUS,

Welcher
In der Königl. Böhm.

Residenz-Stadt Prag/

Von dem Hochlöbl. Königl.

APPELLATIONS-
TRIBUNAL,

Als einem/ im Erb-Königreich Böhmeib. Erb-Herzogthum
Schlesien/ und Erb-Marggraffthum Mähren aufgesetzten Kö-
nigl. Ober-Gericht/ im Jahr 1694. wider beyde

Prager-Juden

Cazar Abeles und Wöbl Turkhandl/

Wegen deß/

Ex odio Christianæ Fidei, von ihnen Juden/ ermordeten
zwölffjährigen Jüdischen Knabens/

Simon Abeles/

Als leiblichen Sohns deß erstern/
verführet ;

Und zu mehrern Erhöhung deß Christlichen Glaubens/ auch zur fruchtba-
ren Aufferbauung Redesmänniglichen/ samt denen Dienlichen

Haupt-Inquisitions-Acten/

Und anderwärtigen darbey unterlassenen sehr wunderseltsamen Begeben-
heiten/ in offenen Druck gestellet worden.

Mit Bewilligung der Hochlöbl. Königl. Appellation.

In Prag zu finden/ heym Caspar Wussin.

Filiálka Daniela Wussina

Adeliche Weydwercke.

Adeliche Weydwercke

Das ist /

dupl. 49 B 29

Außführliche Beschreibung Vom Jagen /

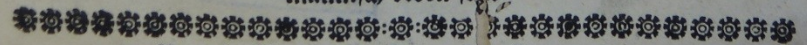
darinnen

nach Beschaffenheit und Unterschied des hoch- und
kleinen Wildbráts /

Thails von denen darzu gehörigen Personen / wie
die außgerüset / wie auch den Hunden / welcher gestalt sie
auffgezogen / abgerichtet / und von allerley zufälligen Kranckheiten sollen
und können geheylet werden :

Thails auch von eines jeglichen Jagbaren Thiers /
wie selbige der Zeit nach / mit Gewalt und Hunden / oder
durch Zeug / Warn / Gruben / Fallen und andern Werkzeuge zufangen /
umbständlich gehandelt wird.

Allen / hohen und niedrigen Stands Personen /
so zu dieser Fürst-Adelichen löblichen Übung Lust und Gefal-
len haben / zu sonderbaren Ehren und Lust zusammen getragen / und mit 36.
Figuren außgezieret / auch mit beygefüigten Weyd-Sprüchen / wie man näm-
lich das Wäyd-Messer zuvermeiden / von allem Wäyd-
männisch reden *h. J.*

Prag in Verlegung Caspar Wussin. 1699.

Filiálka Daniela Wussina

44

Erster Theil

Das 10. Capitel.

(1) Zu welcher Zeit man jagen soll (2) und wie das Jagen abgetheilet wird.

(1) **W** An nun/auff die bisher beschriebene Weise die Hunde auferlesen/aufferzoge/zum Wilde gearbeitet und gepfneicht worden: Rah alsdahn ein Herr mit seinen Jägern und andern darzu gehörigen Personen und Bereitschaften/ sich zu bequämer Zeit/ wol nach dem Feld und Holz erheben/ und allda seine Kurzweil im Jagen suchen. Muß aber erstlich solches nicht anstellen/ wann es regnet/ oder sonsten böß und ungestüm Wetter ist: Dann dieses hindert die Hunde an der Spuhr/ und können dieselbe nicht gewiß haben: Auch wann die Hunde in

Vom Jagen.

45

der Suche an die Stauden oder kleine Bäumlein stossen/ so fällt ihnen das Wasser in die Ohren/und hindert sie/das sie nicht hören können. Darnach so muß man auch auff die Zeit des Jahrs Achtung geben. Im Sommer muß man gar früh vor Tag die Jagt bestellen/ und über den Mittag nicht wahren lassen: Denn nach Mittag nimbt die Sonn die Spuhr hinweg/ das die Hunde nicht mehr suchen noch finden können. Die sudwindische oder mittägische Gewitter sind noch ärger: Denn sie benehmen den Hunden mit ihrer Feuchtigkeit den Geruch/ welches auch der Thau und die Platz-Regen thun: Aber die von Mitternacht sind gut/ wenn sie fein lauter hell und klar sind. Im vollen Mond ist auch böß jagen: Denn der benimbt den Hunden auch die Spuhr/ und die haben des Nachts ihre sonderliche Lust beym Mond-Schein. Denn da spielen sie mit einander/springen und laufen hin und her/ das die Hunde ihre Tritt und Fußtapffen nicht so eygentlich mercken und gewiß haben können/ sonderlich wenn ein Fuchs über die Spuhr gehet. Man kan im Winter auch wol umb den Mittag eine Jagt halten/ sonderlich wann Schnee ist: Allein wenn die Sonne herauff kömmt/ und sich die Kälte lindert/ so können die Hunde die Spuhr nicht mehr gar wol riechen. Xenophon hält dafür/ wann der Winter ehne Schnee/ so könne man dem Wild übel nachspühren: Sonderlich wenn der Wind von Mittag her weht: Wenn aber der Nordwind von Mitternacht weht/ und es alsß dann nit schneye/ so könne man wol nachspühren/ wo das Wild seyn müsse.

(2) Gleich wie aber das Wildpret/ seinem Geschlechte nach/ mancherley ist: Also muß auch das Jagen/ auff unterschiedliche Art und Weise/ ange stellt und die Hunde darzu gearbeitet/ oder abgericht werden. Denn ein andere Beschaffenheit hat es mit dem Hirschen und dem Rehe/ und dessen Jagt: ein andere mit dem wilden Schweine und dessen Jagt: ein andere mit dem Steinbock und den Gemsen/ mit dem Hasen/ dem wilden Killen/ oder Königlein/ dem Bären/ dem Luchse/ dem Wolfe/ dem Fuchs und Dachs/ von derer jeglichen insonderheit (und zwar anfänglich von dem Hirsch/ als dem edelsten Wildprät) was seine Art und Eygen schaffte sey/ wieder leit-jag- und heß-Hund darauff müsse gearbeitet/das selbige geludert/ an Fart und Gesehrt erkennt/ die Versuch angestellt/ be-

Jindřichův Hradec

1613 Kryštof Haugenhoffer, záhy odešel do Brna

Litomyšl

- ✎ Po Ondřeji Gradensovi vedla tiskárnu jeho vdova Dorota – tiskárnu udržela do r. 1653
- ✎ Provdala se po 4. za Jana st. Arnolta z Dobroslavína
- ✎ Arnolt zde pracoval v letech 1655-1685
- ✎ 1686 tiskárnu koupil Daniel Vojtěch Kamenický (do r. 1775)

~~3 1000 1000 1000 1000 1000~~

Aludolj Křtinské

Nejšvětější Rodičky Boží
P A M M Y

M A R Y E

Kdežto začátek / původ
a způsob Obrazu Žazračného /
připadnost Mista / wyzdwižení Bo-
steliw a Pauti / proměny a přihody /
a znou zase zvelebenj.

Gako y obzvláštních Obra-
zu Žazraču sepsání /
rowanj a ctenj /
Rodičky Boží P A M M Y
M A R Y E

Wšem na to Swate Miste
Pautnikům k obzvláštnjmu po-
ssenj / a Suchownjmu prospě-
a k wydělanj / nynj neypru-
wydane /

W Litomyšli

W Impresy Jana Arnošta
wytisčene.

Arnolt z Dobroslavína

Arnolt z Dobroslavína

Nový
Kalendář Hospodářský
S přílohou sepsanou a vydanou / Od
Michala Vgnacyna Krásného Polického / Svobodného
Vměnj a Filozoffie Mistra / Hvězdáře a Letáře / i. c.

Na Rok Páně:
1 6 6 2.
Genz gest po Přestupném Druhy.

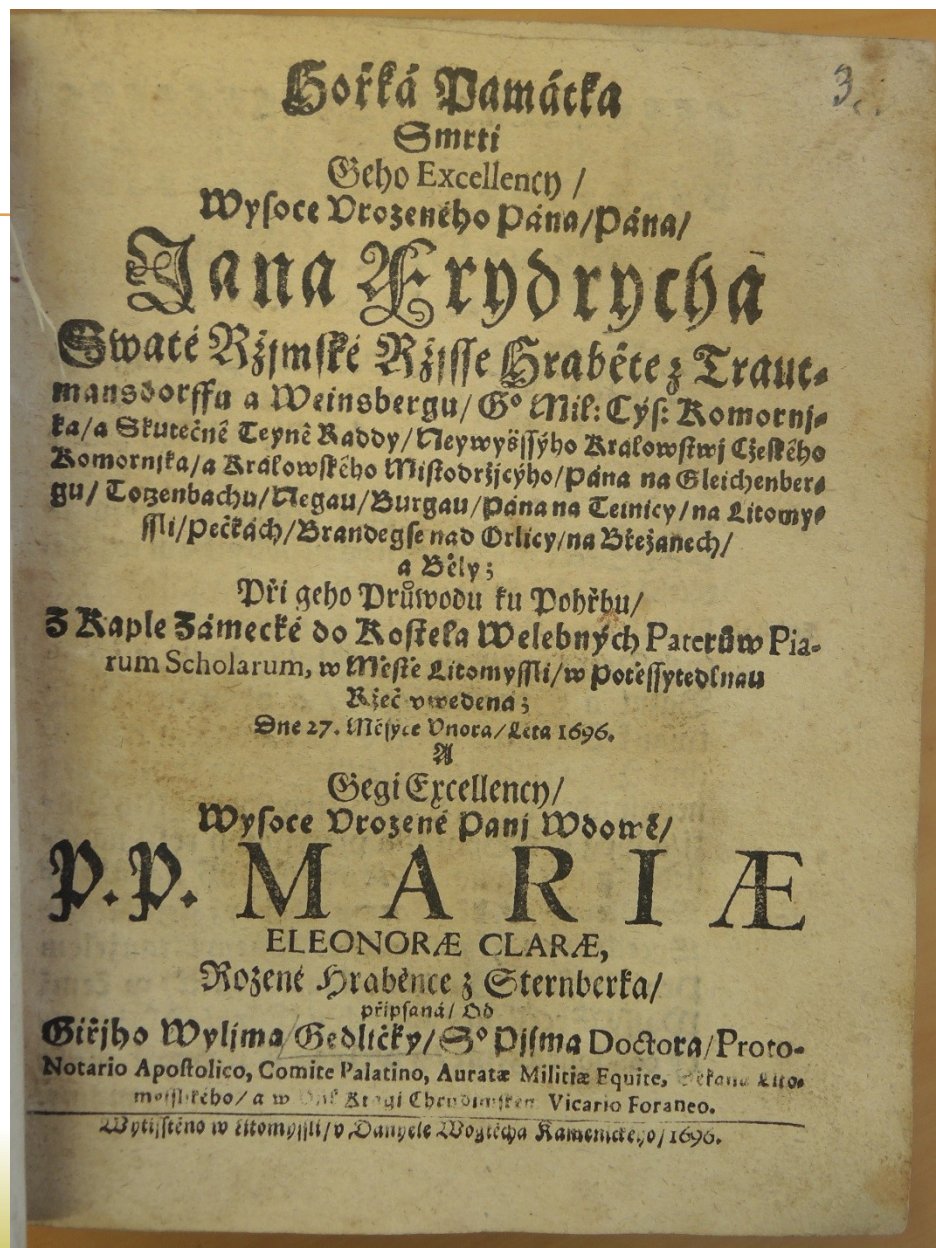

Vytištěn w Měste Litomyšli / w Drukárně Jana Arnolta.

DIES FEBRUARIJ,

Medele. 29 + Walerya Cechové začali Oděw Smutkůw nositi při Po- běhu Keřlo: Anno / 1547.	Wskaupti Pán B. Jiřís na toděku / Mat: s. K 11 6 Poledně 19. 53. Δ O powlo.	flor: kr: pe
Ponděl. 30 b Idelgundy Karel Stuard Engliďy Kral / od swých Poddanych newinně fiat o Selerau	K 25 ∴ ✕ ± □ ♀ wno s wt.	
Úterý. 31 c Marcelly Wd: Město Cheudym w Cze- chách wšedě wyhořelo / je nic nezůstalo / 1075.	w Měste Londu na Ryňku / 1649. K 8 + + + Δ 4 tsy /	
FEBRUARIJUS, Středa. 1 d Ignacyna Muč: Czášaw založená / 796.	Onor / má XXVIII. Dnuw. K 22 Bryglody. ∴ ✕ BO 2. mřáz /	
Čtvrtek. 2 e Brovnice nerpewšs Měse w Czechách w Bradcy o e Almen: od kněze Barcha držána / 894	Bejšlowání Panny Marye. K 25 * Δ b ♀ ♀ na 30 čerstwo	
Pátek. 3 f Blazeye Muč: Běčtiane swatě město Ge- ruzalém Pohanům odňa- li a ge dob: li / 1098.	K 17 ● 14. 11. 6. 57. 0. □ 4 wje	
Sobota. 4 g Weronyky Pan: Mlor weliký w Praze byl / po němž desátý díl sotwa lidu zůstalo / 1016.	K 0 + + + + □ b mřáz /	

Daniel Vojtěch Kamenický

Litoměřice

- ✎ 1626-1629 – probošt Jan Sixt z Lerchenfelsu, podle jeho závěti přešla dílna na pražského arcibiskupa kardinála Arnošta Vojtěcha z Harrachu a stala se základem arcibiskupské tiskárny

Olomouc

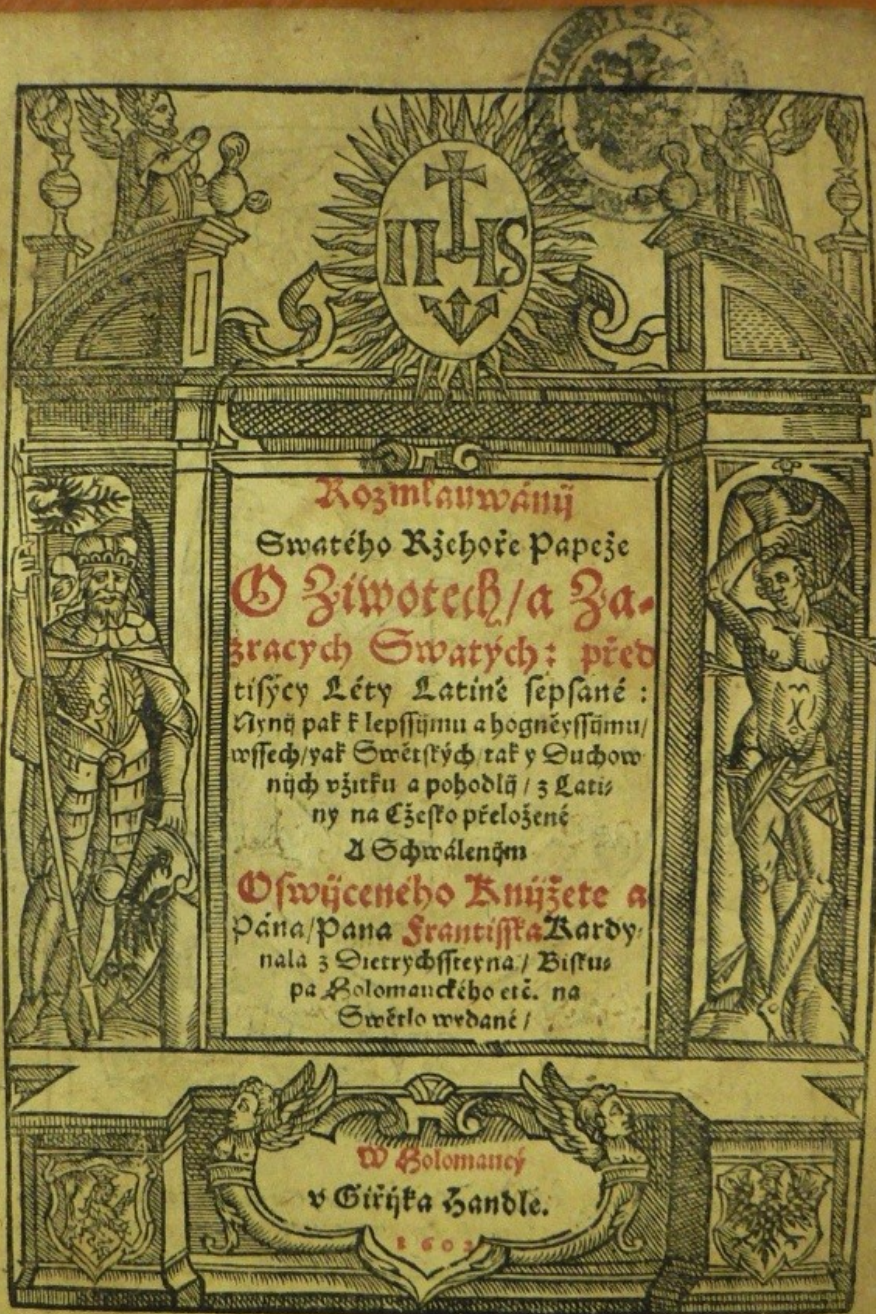
Jiří Handl 1597/1612-1616

Získal tiskárnu Valentina Klína, která patřila rodině Olivetských a r. 1612 ji rozšířil tiskařským vybavením J. Milichthalera

Ve 20. letech 17. století jediná funkční živnost na Moravě

Ediční politika vycházela z katolického programu

- Artikule
- Jezuitské kancionály (např. Rozenplut)

Kozmlauwání

Swatého Kzechore Papeže

W Žiwotech / a Za-
bracych Swatých: před

tisícey Léty Latíně sepsané:
Nyní pak k lepššimu a hogněššimu /
wšech / yak Swětých tak y Duchow-
ných wžitku a pohodlí / z Latín
ny na Češto přeložené

A Schwalením

Oswýceneného Knížete a
Pána / Pana **Františka** Bardi-

nala z Dietrychšteyna / Bistus
pa Holomanckého etě. na
Swětlo wvedané /

W Holomanech

v Cihjka Zandle.

1603

S. Benef.
pobřížkau
zaklinat.

S. Benefe
mravé od
Bladby roz
vázal.

hněvu popuzovali. Kterýžto když tak diaub
snáffel/ odesfel gednau k Muži Božjmu/ a yak
by mnohá hanlivá slova slyšeti musyl / ozná
mil. Muž pak Božj to o ných slyštyc / hnedty
gjm wskázal/ ita : Naprawügte Razyt swüg/
nebo gestli nenaprawjte / wyobcugij was. Wy
obcowánij weypowédi nevcinil / než nj toliko
brozyl. Ony pak od prwnijch obyčegüw nic se
neproménily / a w malých dnech z tohoto Swé
ta sešly / a w kostele pochované byly. A když
se w témž kostele Misse Swatá slaužila / a Ja
heň wedlé obyčege ohlaffowal: gestliby kdo ne
přigýmäl / aby giným místo dal. Chura pak
gegüch/ která za ně Mšij swatou slaužiti dala/
widéla ge z hrobu vycházeti/ a s kostela giti.
Což když častokrát widala/že když Jahn
ohlaffowal / k rozkazu geho z kostela chodily / a w
něm zůstati nemohly / přivedla sobě k paméti
čec Muže Božj / kteráž gjm byl když gestte ži
wé byly/wskázal/totizto že ge chce wyobcowati/
gestliže swy obyčege a slova nenaprawij. Tedy
Muži Božjmu to oznámeno gest/kterýžto swau
rukau offeru dal/ ita : Gdete a tuto Obět za ně
obétügte / a gij wjce wyobcované nebudau.
Kterážto Obět když za ně byla obětována / a
Jahn wedlé obyčege ohlaffowal/ aby ti kterij
by nepřigýmäl z kostela wysli. Tehdy ony
Panny z kostela vycházeti negsau wydané / z
čehož nepochybné se poznalo/že poněwadž gsau
mezy těmi / gestto spoločnosti zbawení byli /
wen z kostela newycházeli / přimluwau Mu
že Božjho / spoločnosti a zdýlnosti od Boha
dosly.

Petr.

Petr.

Welmi diwne gest co prawjše / že ačkoliw
dústkoyný a Swatý Muž/ gestte w Těle poruffy
tedlném přebýwal / mohl Dusse / kteréz gij přeb
newiditedlném saude Božjm staly / rozważati.

Kžehoř.

Šdaliž Petře ten gestte na tom Swětě ne
byl / který od Pána slyštel : což koliwěk rozwi
žes na Zemi / rozważano bude y na Těbi / geho
co místo w zawážování a w rozważování ma
gij / kterij spravování Swatého wěrau a mra
wy docházegij. Ale aby tak weliké wěcy na z
ni Cžlowěk dowésti mohl / Těbe y Země stwo
čitel / s Těbe na Zemi přisfel / a aby také Tělo
mohlo duchownij wěcy rozsuzowati / to gemu
ráčil darowati / ten který pro Lidské po Kolenij
gsa Bohem / stál se gest Tělem. Nebo odeud
powstala a wyweyssená gi mdloba nasse / odkud
ponijziti se / a zemdljiti chčela / moc a syla Božj.

Mat. 16.

Jan 1.

Petr.

Š skutky a diwy / strownáwagi se rozum y čec.

Kžehoř.

W Pacholeti / kteréz pocho
wané / země wywrhla.

Kapitola 25.

Š Ednoho dne když neyake Pachole ge
ho Mnijštel Rodiče swé / wjce než naleželo
milowalo / a k nim do domu z Klášttera /
bez požehnánij wyslo / hnedty toho dne yak k

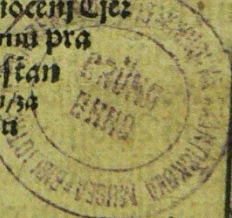
nim

Kniha o Oprawdowu

Pecy o Duse / a opravu sluz
be Pastyrské / yak by w Cerkwi
Krystowe zřezena a wykonawana
byti měla. Wydana skrze
Martina Bucera.

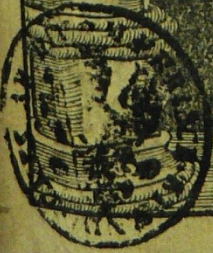
W této knize najdes ty wla
stne pšredky / skrze kteréž my / odtech
tak žalostných a škodliwých rozdelenj
a roztrhánj Laboženstwj / k
pravému sgednocenj Cjer
kwe / A gegjenu pra
wému Křesťan
skému radu / za
se přigjiti
může
me.

Utoliko zborom Krystowým. Ale také Farářom
y Wychnostem / velmi potřebné a wšitečné znati.

VV SSTROSPVRCE SKRZE VVENDELINA
RZIHEIE IETHA PANIE M D xxxcVIII

Nynj w Nowé z Nemeckého Bazylu w Českj
přeložena. Léta Ad. D. rliij.

k Čtenáři.

Abyž mně Janowi Lekaři Boleslawskému toto ká-
zanje y s odpovědí Martin Michalez k žádosti mé se-
psal / a plnau mi moc dal / abych etjem učinil jakž chcy.

Já pak přečtešsy ge s některými přátely swými dob-
rými / obljbil sem ge a oni také / y požádán sem od nich a
bych jim to učinil křbosti / a ge wycištěnauti dal / kterč
to gich žádosti sluffně nemoha hodně odepře-
ti / to sem učiniti se podwolil / Protož
tebe prosym Čtenáři milý / že to

dobrotivě čyšti budeš / a
což prawějšyho gest
męzy jim a od

poruau

stra

nan / přigmes k swému wy-
dělání. **Wey se dobře :**

Přístup který sem učinil k
zanj o **Wetery Paně z přičiny**
Ctenj Swateho Neděle Sedmé po
Swate Trogicy / Léta
MDLiiij

Blýsseli sme ted Čtenj Swate / w
němž se oznamuge onasycenj tělesněm zástupu / kterč se
pána Krysta natě paušsti pořád za tři dni přibřel / při-
čemž se weliká lřost pána Gejšse Krysta kterauž mel
nadřsem zástupem / wkauge / Ano y otcowská péce / aby
ten zástup nezahynul / Protož dironym a zázračnjm oby-
čegem to opatřil / aby ten zástup wšecel / z tak mala chle-
buow nasytil .

Gistě pak ne bez přičiny Pán Krystus to učinil / a
le aby také z tohoto sycenje tělesného / dal přičynu k sycenj
duchownjmu / Neb Swaty Jan napsal / že když onen zá-
stup kterčž Pán Krystus nasytil / zpěti chlebuow / hledal
ho aby opět nasycen byl tělesnjm pokrmem / On zpřičy-
ny té mluwiti knim račyl / od duchownjm pokrmu . ec.
Na kterémžto mjestě ten pokrm duchownj anapoy / mj-
nj se sám Krystus Pán w milosti a w prawdě sebau na-
plněné a zaslaužené k věčnému žywotu / kterehož se wě-
rau pojšwá / Jakož dje . Bdož přicházy k nimě nebude la-
čněti / akdož wěřj w ně nebude žijněti nawěky / Kterčžto
wšery když nense přikom / ten nižadnj k Krystu a k spase-
nj přigjeti nemuže . Bdož pak tuto wšeru má / a strzenj
Krysta pojšwá / ten takowý pronáššyge / netoliko strze

Louka u Znojma

Klášterní tiskárna:

1595- cca 1612

Mikulov

Katolický tisk:

Kardinál Fr. Z Dietrichsteina přenesl do Mikulova bývalou tiskárnu premonstrátského kláštera v Louce u Znojma

Dílna působila při gymnáziu jako Piaristická tiskárna 1630-1639, 1640 ji koupil J. B. Werner a přestěhoval ji do Brna

Mikulov

Hebrejský tisk:

Tisk pro židovskou obec – krátkodobé působení
brněnské tiskárny F.J. Neumanna z Brna – v působení
jeho vdovy Anny Františky v letech 1765-1779, 1785

Podmínkou bylo otevření paralelní německo-česko-
latinské tiskárny (1766)

PRECES VOCALES
AD USUM QUOTIDIANUM
CLERICORUM REGULARIUM
PAUPERUM

MATRIS DEI

SCHOLARUM PIARUM
PROVINCIAE BOHEMIÆ
AD ECCLESIAE RITUS

&

PRÆSCRIPTUM

SANCTI JOSEPHI

CALASANCTII

A MATRE DEI

EJUSDEM ORDINIS

FUNDATORIS

EXACTÆ.

Accedunt Ritus vestiendi Novitios,
eorum Professionem recipiendi, mortuos
sepeliendi, & id genus alia.

CUM SUPERIORUM AUCTORITATE.

NICOLSBURGI,

Typis Annæ Franciscæ Neumannianæ, Factore
Ernesto Jacobo Haselmann, 1769.

mereatur. Qui vivis, & regnas in sæcula sæ-
culorum. R. Amen.

*Deinde aspergit vestes aqua benedicta ter, id
est, in medio, a dextris, & a sinistris vestium, &
Novitium exuit, dicens:*

Exuat te Dominus veterem hominem cum
actibus suis. In nomine Patris, & Filii, &
Spiritus Sancti. R. Amen.

Induens veste dicat: Induat te Dominus
novum hominem, qui secundum DEum crea-
tus est in justitia, & sanctitate veritatis. In
nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. R.
Amen.

Cingens dicat: Cum esses junior, cinge-
bas te, & ambulabas, ubi volebas: cum autem
senueris, alius cinget te. In nomine Patris &c.
R. Amen.

Pallium imponens dicat: Accipe pallium
sanctissimæ charitatis, quæ multitudinem operit
peccatorum. In nomine Patris &c. R. Amen.

*Si fuerit Clericus, clericale birretum capiti ejus
imponat, dicens:* Accipe trophæum crucis in
capite tuo, ut tibi absit gloriari, nisi in cruce
Domini nostri JESU Christi. R. Amen.

Deinde idem birretum manibus ejus tradit.

*Si Erater fuerit, pileum capiti ejus imponat,
dicens:* Accipe pileum libertatis gloriæ filiorum
DEI, ad quam hodie vocaris; & scias, quod
servire DEO regnare est.

Tunc surgat Superior, dicens:

ORE-

OREMUS.

DEus misericors, DEus clemens, cui cuncta
bona placent, sine quo nihil inchoatur, ni-
hilque boni perficitur, adsint nostris humilibus
precibus tuæ pietatis aures, & hunc famulum,
cui in tuo sancto nomine habitum nostræ Reli-
gionis imposuimus, a mundi impedimento, &
sæculari desiderio defende, & concede: ut in
hoc sancto proposito devotus persistere, & re-
missione peccatorum percepta, ad electorum
valeat pervenire consortium. Per Dominum
nostrum &c. R. Amen.

*Deinde suprascripti duo Clerici intonant hymnum
Veni Creator Spiritus; Novitius autem ante altare
se prosternat.*

Veni Creator Spiritus, mentes tuorum visita,
Imple superna gratia, quæ tu creasti pectora.
Qui diceris Paraclitus, Altissimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas, & spiritalis unctio.
Tu septiformis munere, digitus paternæ dex-
teræ,

Tu rite promissum Patris sermone ditans gut-
tura.

Accende lumen sensibus, infunde amorem
cordibus,

Infirma nostri corporis virtute firmans per-
peti.

Hostem repellas longius, pacemque dones
protinus:

Ductore sic te prævio vitemus omnem noxium,
Per

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská - 1562-1578 (Ivančice), 1579-1619 (Kralice),
1629-56 (Lešno)

Pod ochranou Pertolda z Lipé a jeho manželky Zuzany z
Boskovic

Před etablováním tiskárny kontakty s ideově spřízněnými
tiskaři – Kašpar Aorg, J. Günther, Mikuláš Klaudyán, P.
Olivetský z O., Alexandr Oujezdský, Pavel Severin, a s
tiskaři z německy mluvících zemí

Po roce 1547 přesun bratrských tisků z Čech na Moravu,
ovšem zakázka na Šamotulský kancionál směřovala do
Polska (1560-1)

Část vybavení koupena od Oujezdkého, tiskárna zřízena na
popud Jana Blahoslava v jeho sídle - Ivančicích

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Tisky kvůli utajení neopatřovány úplnými impresy

Těž používán papír bez filigránů

Tiskaři – Václav a Zachariáš Solín (Ivančice), Samuel Silvest a Václav Elam (Kralice)

1620/1621 byly Kralice přepadeny a vyplněny císařským vojskem, tiskárna byla r. 1622 ukryta v zámku v Náměšti nad Oslavou, 1629 převezena přes Přerov do Lešna

V Lešnu se nemusela skrývat, pod správou JAK byla přičleněna k bratrskému gymnáziu

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

V době moravského působení tiskárna pracovala jen pro vnitřní potřebu jednoty

Jediný text určený širšímu publiku – Vyznání víry svaté katolické všech tří stavů Království českého ... pod obojí přijímajících (Kralice? 1608)

Průměrně tiskla 4 a v Polsku až 10 titulů ročně

Ivančice – 17 titulů

Kralice - 70 titulů

Lešno – 160 titulů

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Jednotlivá vydání, i když nesou stejný název, se liší textově i typograficky

Vedle „velkých“ vydání bible a kancionálů bývala pořizována i cenově dostupnější vydání

Pro šlechtické mecenáše vznikaly „bibliofilské“ exempláře

O nákladu máme jen minimum zpráv, např. 1. díl Kralické šestidílky měl náklad 2000 exemplářů

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Tiskárna disponovala patrně jen 1 lisem, písmo bylo odléváno zřejmě přímo v tiskárně

Ediční plán:

Hlavními díly bible a kancionály

Na dalším místě apologie, konfese, modlitební knihy, perikopy, postily, literatura liturgická, pastorační a vzdělávatelská

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Bible:

- Nový zákon (v Blahoslavově překladu z řečtiny; Ivančice 1564 a 1568, nová redakce Kralice 1593-1954, 1596 a 1601)
- Šestidílná Bible česká (Kralice, 1. 1579, 2. 1580, 3. 1582, 4. 1587, 5. 1588, 6. 1593-4)
- Žaltář Davida svatého (Kralice 1579 a 1581)
- Jiřík Strejc Zábřežský: Žalmové aneb Zpěvové stavého Davida (Kralice 1587 a 1598)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Bible:

- Jednodílní Bible česká (Kralice 1596 a 1598)
- Biblí české díl šestý totiž Nový Zákon (Kralice 1601)
- Rejstřík Písem svatých (Ivančice 1563, Kralice 1597)

Liturgické příručky:

- Služba křtu svatého (Kralice 1580)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Literatura hymnologická:

- Písně duchovní evangelitské (Ivančice 1562-64, po 1564?/69?, 1572, 1576, 1577?, Kralice 1579?, 1581, 1583, 1587, 1594, 1598, 1602, 1615 a 1618)
- Micheil Weiße: Kirchengeseng, ... (Ivančice 1566, Nürnberg 1580, Kralice 1606)
- Písně pohřební (Kralice 1586 a 1615)
- Rejstřík písní duchovních (Ivančice před 1579?, Kralice před 1599?)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Literatura hymnologická:

- Obrana mírná a slušná kancionálu bratrského, ... (Kralice? 1588)
- Řeči Boží (Kralice 1592?, 1597, 1604 a 1616)
- Rejstřík ... Řečí Božích (Ivančice 1563, Kralice 1615)

Postily:

- Ondřej Štefan: Výklad řečí Božích (Ivančice 1575)
- Jan Kapito: Postila, tj. kázání, ... (Kralice 1586)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Modlitební knihy:

- Modlitby, kteréž v suché dny v shromáždění svatých říkány bývají (Kralice 1609)

Školní učebnice a domácí příručky:

- Katechismus (Kralice po 1594?, 1604, před 1609 a 1615)
- Začátkové učení dítek křesťanských (=prvouka, Kralice 1613)
- Summa der christlichen Lehre ... verdeutsch (Kralice 1619)

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

Konfese:

- Počet z víry (Ivančice 1564, 1574 – čtyři odlišné verze – Kralice 1607, 1608)
- Matouš Konečný: Pravda vítězí, ... (Kralice 1614)

Vzdělávatelské a mravně-výchovné publikace:

- Jan Blahoslav: Musica, tj. Knížka zpěvákům, náležitě zprávy v sobě zavírající (Ivančice 1569)
- Evangelia anebo Čtení svatá, kteráž slovou pašije (Ivančice 1571)
- Naučení mládencům k službě ... církvi se oddávajícím (Kralice 1585 a 1609)

ŘEČI

žj: Kteréž se we dny
Nedělnj, Slawnosti w
ročnj, w Středy a Pátky, y někte-
ré Swátky, w shromážděních Chrte-
nních, pro základ sl:bn slova Bo-
žbo, gednomyslně čítawagi a woswěccugi.

Wydané, Leta Páně

M. DC. XVI.

† 1 Petr. 2. 11. †

Mluwsi křo lw Chrte w sl:bnj
gako řeči Boží.

† Řiman. 12. 6. †

Prorocw, le. kázani, at gřl
poblé prawibla wny.

So. Mich. iij. ob j do vj.

Nede: II po S. Ero:

N. Iza. xv. od vj do tonce

W. Lut. xviij. od xvj do xxv

N. j Jan. iij. od xii do xv:

aneb. ij Kor. ix. ceta.

Po. Zalm Exxij cely.

B. Iza. xv. od xij do xij

St. j Kor. xij. od xij do t.

G. Zalm Exxij cely.

Pa. j Jan. i. ob j do pal vij.

So. Zalm. xxij. od xxvij do t.

Ne: III po S. Ero:

N. j Mog. iij. ob j do xvij.

W. Lut. xv. od j do xij

N. j Petr. v. od vj do xij.

Po. Zalm xxvij cely.

B. Pijst. j. ob r. do xv.

St. Judas od w. j do xv.

G. Ger. ij. ob xvij do ton.

Pa. j Jan. iij. ob vij do xij

So. Soso. iij. ob j do r.

Ne: III po S. Ero:

N. Iza. xij. ob j do xij

W. Lut. vj. ob xxxvj do xliij

N. j Kor. iij. ob j do vj.

Po. Mat. x. ob j do xxvij

B. j Kor. ij. ob j do r

St. Xim. x. ob xij do xij

G. Zyt. j. ob v do tonce

Pa. j Kor. ix. ob j do xv

So. Amos vij. ob xij do xvj

Nede: v po S. Ero:

N. j Za. xij. vij do tonce

W. Lut. v. ob j do xij

N. Iak. j. ob xvij do xxij

Pa. Kolos. iij. ob xvj do xxvij

B. Iza. lv. ob r do xij

St. ij Kor. iij. ob j do vij

G. Efej. iij. ob j do xij

Pa. Eje. xxvij. ob j do xvij

So. Etn. vj. ob iij do xj

Ne: VI po S. Ero:

N. Berem. xxij. ob xxxj do xxxv.

W. Mat. v. ob xx do xxvij

N. Xim. vj. ob xij do ton

Po. v Mog. xxij. ob ix do xvj

B. Za. lxxij. ob xx do xxvij

St. Eje. xxxvij. ob xij do t.

G. Zalm Exxij od vij do t.

Pa. Zid. vij. ob vj do ton.

So. Gal. vj. ob xij do t.

Ne: VII po S. Ero:

N. ij Mog. xxj. ob xij do xvij

W. Mar. vij. ob j do r

N. j Kor. x. ob j do xvij

Po. Zid. ix. ob j do xij

B. Gal. iij. ob xvij do t.

St. j Kor. j. ob r. do xvj.

G. j Kor. xj. ob xvij do xxvij

Pa. j Kor. x. ob xvij do xxvij

So. Lut. xvij. ob xvij do xvj

Ne: VIII po S. Ero:

N. Ger. xvij. ob xvj do xxvij

aneb. Ger. xxxvij. ob xj do t.

W. Mat. vij. ob xv do xxvij

N. j

N. ij Petr. ij. ceta.

aneb. Filip. iij. ob xvij do xv

Po. Efej. xxij. ob xvij do t.

B. Berem. xx. ob j do xvij

St. ij Timotij. ob j do xvij

G. Malachias ij. ob j do r

Pa. Mat. xvij. ob j do xvij

So. ij Kralow. xvij. ob xvij do xli.

Nede: IX po S. Ero:

N. Izaas xxvij. ob j do ix

W. Lukas xv. ob j do r.

N. j Korin. xv. ob j do xij

Po. Zalm lxxvij cely.

B. Berem. xvij. ob v. do ix

St. Lut. xij. ob xj do xvij

G. Zalm lxxvij cely.

Pa. j Timotij. ob xvij do t.

So. Kolos. iij. ob xvij do t.

Nede: X po S. Ero:

N. Beremias ix. ob j do xvij

W. Lukas xij. ob xij do t.

N. Ximan. xj. ob xj do xvij

Po. ij Mog. iij. ob xvij do xvij

B. Berem. xxx. ob xv do ton

St. Zidam xij. ob j do xvij

G. Amos ix. ob j do xvij

Pa. Mat. xvij. ob xj do xvij

So. ij Kralow. xvij. ob j do pal xvj.

Nede: XI po S. Ero:

N. Iza. xvij. ob xvij do t.

Po. Beremias x. ob j do xvij

B. Josue xvij. ob xvij do xvij.

G. Malach. iij. ob vj do t.

G. Ximan. xvij. ob xv do ton

Pa. Kolos. ij. ob xvj do t.

So. Iak. ij. ob xvij do xvij

Nede: XII po S. Ero:

N. Zalm lxxvij cely.

W. Mar. vij. ob xvij do ton

N. Xim. vij. ob xvij do tonce

Po. Iza. xxx. ob iij do t.

B. Ij. lviij. ob pal xvij do t.

St. Zalm. l. cely.

G. Iza. xxxvij. ob ix do xvij

Pa. Lukas vj. ob xvij do xv

So. Job ij. ob j do tonce.

Ne: XIII po S. Ero:

N. Zalm xv cely.

W. Lut. x. ob xvij do xvij

N. Ximan. iij. ob j do xvij

Po. Zalm lxxvij cely.

B. Zalm lxxvij cely.

St. Streda Moditebnj.

Zalm lxxvij cely.

G. Zalm lxxvij. ob xvij do xv

St. Patek Moditebnj.

Zalm lxxvij cely.

St. Paktibuse tohs tehodne

dnowe moditebnj netrefilij

istij se mijsi

St. Izaas lxxvij ceta.

Pa. j Zalm. Exij lxxvij. ALEPH

So. Zalm lxxvij. ob j do xv.

Nede: XIII po S. Ero:

N. Zalm lxxvij cely.

W. Lut

První

Zákon / wno

wé do Čestiny
peloženy.

Leto Páně 1554

ráhli Jan 16. a. **A**le toto wosceko wám wám progmeno mé: nebo neznaji toho genz mne poslat: **o**
 ma. 4. c. **K**dybych byl nepřítel a nemluvil
 5. d. gim/hřichuby neměl: ale nyní wýmluvy ne
 a 3. a. otce mého nenávidí: **†** Bych byl štuttáwo ne
 10. g. čiml mezymi gichžo žádný giny nečiml/hř
 chuby neměl: ale nyní sau y wideli y nenáwi
 Salm 34. c. deli y mne y otce mého. Ale aby se naplnila
 68. a. řeč kteráž wžátoně gegich napsána gest: **†** Je
 Jan 14. d. wnenáwisti měli mne darmo.
 16. a. **K**dyž pak při gde wěšitel/ kteréhož Já
 Skut. 2. a. posli wám odtce/ duch prawdy/ kterýž od
 5. f. otce pocházýzteni swědectwj wydáwati bude
 Skut. 1. b. omne: ano y wy swědectwj wydáwati budete
 2. e. te* nebo odpočátku sem nau gste.
 Skut. 1. d. swědíte

Kapitola XVI.

Jan 9. d. **O**to mluwil sem wám aby ste se ne
 12. f. zhoršili. **†** Wypowědij wás řestkol:
 † shromáž: wás mordo wati bude/ doimj wati se bude/
 denj swých je tím Bohu slauj. **†** A toí wám/ pro
 wylaučj to je nepoznali otce ani mne. **†** Ale toto mlu
 † Skut. 9. a. wil sem wám/ aby ste když při gde ten čas/
 † nastáwá rozpomenuli se nato/ že sem Já [to před] po
 * Jan 15. c. wěděl wám. Zohoto sem wám społčátku ne
 †. Xoti 2. b. mluwil/ neb sem byl swoami: **o**
 Jan 13. c. **N**ynj pak gdu k tomu kterýž mne poslat/
 14. d. a žádný zwás neptá se mne kam gdeš. Ale je
 sem wám tyto wěcy mluwil/ žámutek napl
 nil

nil srdce wáše. Já pak prawdu prawojm
 wám / že gest wám wžitečné abych Já odšel.
 Nebo neodegduil/ wěšitel nepřigde k wám.
 * A pakli odegdu/ posli ho k wám. A oní **Luk 13. 2**
 při gda trestati bude swět zhišchu a žsprawedl **Jan 14**
 nosi a žsaudu. **†** Šhřichu zagisté/ že newešj we **w 15. d.**
 mne: a žsprawedlnosti/ že ř gdu kotecy a giž wj **†** odch
 ce newjste mne. **†** Ssaudu pak/ že ten je tohot o **†** Jan 12
B swěta giž gest odsaujeno. **†** Geste ř bych měl **w 14. d.**
 mnoho mluwiti wám/ ale nemjzete sněsti ny **Koloc.**
 nj: ale když při gde ten Duch prawdy/ wwe: **†** mám
 deč wás wewšelikau prawdu. Nebo nebude **†** Jan 14.
 mluwiti sám od sebe / ale cožkoli wšlyšj toí
 mluwiti bude: ano y budaučy wěcy žwěsto
 wati bude wám. Oní mne oslawj/ nebo žmé
 ho wězme a žwěstuge wám. **†** Wšecok což o **Mata. 11.**
 li má otec mé gest. Protož sem řekl/ že žmého **Luk 13. 10.**
 wězme a žwěstuge wám: **o** **†** Ma: **Jan 3. d.**
 líčko a newjste mne/ a opět maličko a wjste **Jan 17. a.**
 mne/ nebo Já gdu kotecy. **†** Y řekli [některj] žw: **Mat. 28.**
 čedlnjku geho mezy sebou/ Co gest to ž je pra: **†** Jan 7. c.
 wj nám/ Maličko a newjste mne/ a opět ma **†** řož
 líčko a wjste mne? a že Já gdu kotecy? Protož
 prawili/ co gest to je prawoj maličko? newjme
C co prawoj. **†** Y poznal Gejšs že se ho čhtěli o
 tázati: y řekl gim/ Otom tjšete mezy sebou že
 sem řekl/ Maličko a newjste mne/ a opět ma **†** Mare. 13. 11
 líčko a wjste mne. Amen amen prawojm wám **†** Inajskati
 žepplakati a ř wšliti budete wy/ ale swět se bu **†** Jan. 26. c.
 de rado wati: wy pak se budete imautiti/ ale **†** Mch. 4. d.
 žámutek wás obrátsj se wradosť. **†** Žena když řauš ofř
 řodsť ž žámutek má/ nebo půšsa hodina gegj: leš
 ale
 Duj.

Starý

Zámlowé

neb

Zpěwowé swatě

ho Dawida, kterýchž

Cyrkeu swatá y stará y

nowá při službě Boží, twi-

bec y ginde obzvláště wzdcky s mno-

hým prospěchem wžíwala, w rntmo C. e. l. e.

nyj w nowé wloženi, a w způsob zpi-

wání k wzdělání čistého nábožen-

stwí práwě slaužící s for-

mowání od

G. S. Z.

1. 5. 9. S.

Moc geho zneyte
 Mezy národy
 Na zemi wssudy;
 Wssak y ti swěta
 Slawná Knížata
 Zběhnau se k Bohu
 Abrahamowu
 Wnt s lidem geho
 Ctílt samého,
 Neb on sřicem swým
 Wssem wssudy zemím
 Gsa sám ochránce.
 Nad swěta zpráwce
 Wssecky gest wyšši
 Y neymocněšši:
 Zwiweytež Bohu
 S radostj mnohau řč. werš 6.

Žalm XLVIII.

Magnus Dominus & lauda.

Hospo

Dspodin wssj chwály
 hodný, W swě wssudy sláwě ač
 zgetný, Wssak se wnj neywj zná-
 ti dáwá, Na swě hoře kdež wždy
 zůstáwá; Ny w krásném polože-
 ní, Hora Syon na zemi, K pát-
 noš

Ivančice, Kralice

Tiskárna bratrská

V Lešně se tiskárna otevřela vnějším zakázkám

Vydávala tisky latinské, polské, české a německé,
určené exulantům a tajným nekatolíkům v Čechách a
na Moravě a polskému publiku

Vyšlo zde cca 40 titulů děl JAK

Brno

1. V 1. des. 17. stol. – Polák Bartoloměj Albrecht Forman (1601-1611) – 25 titulů

V r. 1601, 1602 a 1603 se jedná o tisky zemských sněmů

Od roku 1607 se produkce rozšiřuje

Českých tisků 18, latinských 5, německé 3

2. Němec Kryštof Haugenhoffer (1614-1625) – 14 titulů

Tisky jen latinsky (7) a německy (7) , vydal 2 evangelické zemské sněmy (1618, 1619), velký podíl jezuitik

Před Brněm působil v Pasově a Jindřichově Hradci (1613), později v Mikulově (1628-1629) jako faktor

23
v
6
22

THALASSIONES

Dn.

CASPARO
DORNAVIO PHI-
LOSOPHO-MEDICO

DOCTORI:

ET

ELISABETHÆ GLYCHIÆ
VIRGINI NOBILI,
SPONSIS

SOLEMNI NVPTIARVM RITV

GORLICII initiandis VII EID. IANUAR.

M DC VIII.

decantati

ab

AMICIS MORAVIS

*Benivolentiae, Honoris & amo-
ris ergò.*

BRUNÆ MORAVORUM

Imprimbat BARTHOLOMEVS AL-
BERTVS Auriga.

508

IOANNIS FRIDERICI BA-
RONIS à ZEROTIN
Thalassio.

*Ascier è spinis uvas quis crederet, aut quis
Mellitit alœn crederet ire favis?
Sed tamen inficias non amplius ibo, nec ibit,
Qui novit quod sit dulcis amaror amor.*

*Dulcis amaror amor sanè est, si credimus illis
Q uos vsit flammis ipse Cupido suis,
Non tamen omnis amor, quamvis spinosus illum
Nomen commendet, non tamem omen inest.
Testes DORN AVIÆ spinas dulcedinis opto,
Dulcitasq; mero melle & amore faces:
Nempe heic florilegis jungit connubia spinis
DORN AVIANVS amor, dulcis amorq; GLYCE:
Maële tuo dulcore GLYCE, spinisq; vicissim
Maële tuis felix DORN AVIANVS amor:
Mistus erit rectè si post modò amaror amori,
Nil præter mulsam, nil nisi mella fluent.*

accinebatur in SELLO
WITIO.

M E L O S.

*Ilvis honorem jam decies suo
Algu November decutit, & novo
Tomento abundè vestit, ex quo
Urere in Aonisin puellis
Planè remissis nisibus institi,
Severiori me sapientiæ*

*Emancipans; sed nunc retrorsum
Vela dare, atq; iterare Musas
Mens est relictas; DORN AVII mei
Hoc sanctus urget candor, ut improbo
Rumpatur exemptum ile momo,
Atq; oculi dolcant malignis!
Pigmenta laudum nil equidem moror
Quæsita longè; nec meus hæc avet
DORN AVIUS! sed absq; fuco,
Si quis erit, Logicæ implicatos
Secare nodos qui solidè ingenti
Subtilioris possit acumine,
Ringente nil quidquam sophistâ,
Dispercam nisi noster hic est
DORN AVIUS: quid? si quis, in intimis
Quidquid recondit sensibus Historis
Examinatâ lance librat,
Dispercam nisi noster hic est*

A ij

DORNA-

24.
56
23.
ANACREON.

CLARISSIS-
MO, SOLLERTIS-
SIMO, EXPERIENTISSI-

MOQ; PHILOSOPHO-MEDICO DO-
CTORI, DOMINO CASPARO
DORNAVIO:

ET

CASTISSIMAE MORATIS-
SIMAEQ; VIRGINI ELISABE-
THAE, NOBILISSIMI, PRUDENTISSI-
mi gravissimiq; Viri, Domini JANI GLIGHI à
Milziz, Reipublicae Görlicianae consu-
lis meritissimi, filiae:

NOVIS NUPTIS,

Felicissimi ominis ergo consecratus,

CHRISTIANO GOCHSEMIO F.

ANNO, M DC VIII.

BRUNÆ MORAVORUM

Excudebat Bartholomeus Albertus Auriga.

108

ANACREON.

Humanitas, & omnis
Alacritas, & omnis
Celebritas, & omnis
Formositas, & omnis,
Fidelitas, & omnis
Frugalitas, & omnis
Felicitas, & omnis
Festivitas, & omnis
Beatitas, & omnis
Integritas, & omnis
Vivacitas, & omnes
Lusus Faventiarum,
Nisus Lubentiarum,
Risus Licentiarum.

Qvas non in hac maritus

Adululationes?
Qvas non in hac maritus
Titillationes?
Qvas non in hac maritus
Confabulationes?
Qvas non in hac maritus
Obfationes?
Qvas non in hac maritus
Consvatationes?
Qvas non in hac maritus
Sublingulationes?
Et quidquid est ubiq;
Facetiuncularum
Et quidquid est ubiq;
Luctatiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Certatiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Collusiuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Palpatiuncularum,

Et

Et quicquid est ubiq;
Commorsiuuncularum,
Et quidquid est ubiq;
Oppressiuuncularum,
Et quidquid est, sed st' st'
Qvid quæso non maritus
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hac marita

Amæniori cultu,
Sereniore vultu,
Et blandiore nutu,
Faventias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hac marita

Acutiore visu,
Lasciviore nisu
Et nequiore risu,
Lubentias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hac marita

Decentiore gestu,
Velociore nictu
Et molliore tactu
Licentias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hac marita

Jecusculo procaci
Femusculo seqvaci,
Et corculo trahaci
Pellacias marito
Facitq; perficitq; ?

Qvas non in hac marita

Venustulis capillis,
Rubicundulis papillis,
Mammillulis glabellis
Lumbisq; mollicellis

Placen

ANACREON.

Placentias marito
Facitq; perficitq; ?
Qvas non in hac marita
Nigellulis ocellis
Mellitulis labellis
Manusculis tenellis
pedusculisq; bellis.
Decentias marito
Facitq; perficitq; ?
Qvas non in hac marita
Felicior partu,
Beatiore fructu,
Jucundiore frætu,
Venustiore prole,
Et prole masculinâ
Et prole fæmininâ
Dulcedines marito
Facitq; perficitq; ?
Qvos ergo non honores,
Qvos ergo non favores,
Qvos ergo non amores,
Qvos ergo non lepores
Par ritè copulatum,
Par ritè colligatum
Par ritè conjugatum
Facitq; perficitq; ?

Tua Nimfa pertinacè

Inaugurata voto,
Putans beatiorem
Longè esse cœlibatum,
Fortassis Asmodæi
Sic fascinata fraude,
Argurula Diones
Acuculam loqvellam
Exercitatore
Antistophâ refellens,

Vi.

Vitamq; conjugalem
Atrociorè multo
Hyperbolâ cavillans
Verba hæc reciprocabat:
SINE COPULA MARITAE
EST VITA VERA VITA.

Qvin fævior colubro,
Atrocior rubetâ,
Minacior Dracânâ
Est vita conjugalis;
Qvin quidquid est ubiq;
In orbe Scorpionum,
Et quidquid est ubiq;
Arancærum in orbe
Noctentior profectio
Est vita conjugalis!

In hac latet simulcas.

Acerbitasq; & omnis
Austeritas, & omnis
Feroctas, & omnis
Immanitas, & omnis
Supinitas, & omnis
Obscuritas, & omnis
Deformitas, & omnis
Iniquitas, & omnis
Rapacitas, & omnis
Calamitas, & omnis
Profanitas, & omnis
Indignitas, & omnis
Mortalitas, & omnes
Fletus Querentiarum,
Planctusq; Præficarum!
Acerbiore contrâ
VENUS incitata bile,
Rubentiorè fronte,

A iij

Strb

Přítěb

**Swatého / spolu y příklad-
ného / yať žiwota / tať y Muče-
dlnictwí / Swanáctilerebo Pacholere
Wita / Sédice Českého:**

R

Powinne Octiwosti /

Wšec: oswíceneho Bnizete a Pána / Pána
františka Kardynala z Sprawyšsteyna zé.
Biskupa Solomauckého zé.

Od

Swobodné Vmėnij Věncůw / Kollegie smės
na Gejřřfowého v Matky Boží w Fmně /
Na

Skolském Divadle / Žiwé a Auprawné /
pěti Čjiny wytwárený.

Při

Kočním wšeho Věenj Obnoweni / abodnem /
dbalých Věencůw / Obdavení.

Ke

Po Sfestnácistem / dewátého.

Šne

Swacátého páteho / Měsíce Řiřřna.

Osoby

Žiwé / a Auprawné wytwáreného Žiwota / S Wjta Mučedlnjka.

Předmluwcůw pět.

Swatý Wit / dwanáctiletý Pachole.

Anděl Strážce Witů.

Modestus / Witů Pěstaun.

Krescencya / Witů Chuwa.

Syllas / Otec Witů.

Getes Sluha Syllasa / s ginými čtyřmi.

Kür gedenácte Andělůw.

6 4 3 2 1 Pacholjřko.

Waleryán / Řiřřmřského Panřtwj we Wlassých

Wládař.

Dwořanůw dwanácte.

Woyákůw šřřř.

Pochopi tři.

Poprawcy tři

Maryus Konřřel / s Služebnjřem.

Starořřka.

Warus Wogenřřký Wládyka.

Siratokles s ginými Woyáký.

Měřřřianůw šřřř.

Dyoklecýán Cýřř se čternácti Dwořany.

Walerya Deera Dyoklecýana Cýřře.

Kořřka Walerye.

Komonřřtwo Walerye we čtyřech Osobách.

2 4

Proklus

12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

Dzmlauwa
nij aneb Hádání Chu-
deho Cizlověka s Bohatým: Z kte-
réhož se geden každý muž naučit dobrých
a Pobožných skutků
Catalogo in scriptis Domg. Pavao's facty Jsu
Wybrání z Písma S^o. a vydání
Gauce Aibby Od
Bartholomege Paprockého
z Glogol/ rč.

*Sic cum inferiore uiuas, quemadmodum supe-
riorem tecum uiuere uellis. Seneca Epist: 97.*

Wytisřeno w Brně/ v B. A. S.
24 Decemb: MDCVI.

Pythagoreſa Filozoffa itaucyho: *Per viam publi-*
cam ne ambules, hoc eſt ne vulgi ſequeris errores, quidquid
agas eterna mercedis cauſa agas, cunctaq; non ad laudem
& opinionem ſed ad gloriam reuoces ſempiternam. Nic
pro Peychu k wili Swetu/ ale wſſecko pro wēci
nau mzdu činijē má každy / aby zewſſech činūw
geho/ Čeſt a chwála Pánu Bohu ſe rozmáhala/
A wſſat nemnozy w ſſeſtj otó ſe ſtaragi / z čeho
ſe poſmýwá Filozoffi ita: *Apetitus frenari difficilis,*
adiuctis uero diuitijs, penitus inſanus. Pracugem s chy
tij wſſyčtj a bychme zbohatlj / a toj toho dowe
deme / Pána Boha hned zapomijnáme / a yačo
ſſeſčtj w Peychu ſe podnáſſjme / doſypugje a
dokládajje Trauhel / a očjmsy wyſokem ſmey
ſſjme / Nepamatugje na Slowa/ které Saluſtius
napſal ita: *Qua male domum ingrediuntur, minime ſa-*
lutem habent. Euripides také dij: *Male partam pecu-*
niam a tua domo expelle, ea ſiquidem perniciem adfert, ac
brevi tempore dilabitur. Komu tehda Pán Buh
ſwé požeňanij w tom ráčij dáti/ má ſſetřijē a pa
matowať na naučenij Pánē / genž dij: *Querite*
vobis amicos de Mamona iniquitatis. Proč Pán Báh
Penjze tak gmenuge: Proto / ž lidé wjje ſobě w
nich zakládagi/ nežli w láſce geho Swatē. A gi
ným ſpůſobem ſobě Píátely ſřz ně gednagi/ nežli
geſt

geſt wile Swatá geho. Magi také onē (totij
Penjze) takau moc/ yať Saluſtius dij: *Pecunia inue-*
nit hominibus amicos, pariter & honores. A wſſat toj
w ſſaſſuňku Maudreho býwagi / zlé nimi wlad
nauē nemůže / má z nich Pán čeſt y chwálu / má
také y Bljžnj geho wžitē / a takowému člowěku
yať Ktlez: dij w 11. Kapit: *Benedictio Dei in merce-*
dem feſtinat. Libere z W. M. otom mlauwje y
pod Tytulem W. M. takowé Rozmlauwánij
wydať na Swětlo mohu / neb gſem toho dobře
powědom / kterak Předkowé W. M. ex utroq;
parente, ſlawnj Dédowé W. M. Páni Debincj
z Debinē / Tak také Páni Serakowſcj Dgcowé
W. M. v kterých Předkowé mogli gſauc / Auřád
gich Podkomoſtwj Zemſkeho/ na gegjch mýſtē
řjđili/ a odprawowali/ ti wſſeljkými Fortunami
Bohatſwj poctiwými od Pána Boha obdačej
byli: Zde také zpřijzněnj W. M. z Kody wzáčtj
nými / yať po prwnj/ tak po druhé Panj Man
želce W. M. A zwlaſſt onen ſlawy dlanhé a pa
matky hodny/ Pan Jan Horecký z Horky / Mj
ſtopjſať toho Slawneho Margrabſtwj Mo
rawſkeho/ weliký Dobrodince mjg neymilegſſj/
Pan Otec Panj Manželky W. M. kteréž yá ſpo
lečně y z W. M. za mnoho Let dlanheho Zdravj
winſſugi.

Jesuites Aufmusterung
Im Königreich Un-
garn / vnd Marggraffthumb
Mähren/vorgangen:

Wie solches / sowol das Hungarische
als Mährerische/wider die Jesuiten publicirte
Pactenca, mit mehrem erwessen vnd
darthun.

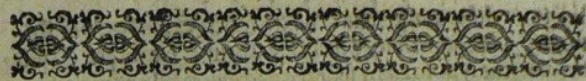

Erstlich zu Brinn / vnd Preßburg
publicirt, vnd gedruckt im Jahr
Christ / 1619.

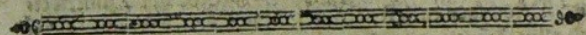

Die Jesuitisch Otterzucht/
Kan vertreiben die Böhmishe Frucht:
Concordia wird sie genandt/
Ist auch gwachsen im Ungerland/
Im Marggraffthumb Mähren zugleich/
Wolt Gott sie wüchs auch im teutschn Reich/
An Krafft vnd Tugend wie die Iwer/
So wird befördert Gottes Ehr/
Vnd blieb Fried vnd rein das Gottes Wort/
Wann weggschafft werd diß giftig Sort/
D trewer Gott jag du sie fort.

Handwritten text at the bottom of the left page, partially obscured by a white strip.

Ingeachtet daß man das heylsame Wund-
kraut die Concordiam, aufzureuten/ vnd die
Böhmishe / Mährische / Lausnitzer / Un-
ger vnd Oesterreichische Stände zu separiren vnd
zutrennen begert/ so hat es doch nichts würecken mö-
gen/ sondern die in Böhmen gewachsene Frucht/ so
die Jesuitte Aufmusterung befördert/ auch in Mäh-
ren vnd Ungern wol gerastet/ wie dann auch ihre
Krafft vñ Wirkung/ sich gut vnd gerecht befindet:
wie der Christliche Leser/ weitläufftig / auß benge-
druckten Patenten/ vernemen vnd verstehen wird.

C O P I A

Des Mährischen Patents / welches
die Jesuiten proscibiert, vnd sub 6. May/
publicirt worden.

In N. N. die Herrn von der Ritterschafft/
vnd Personen auß den Städten/ der Stände vnd
Inwohner des Marggraffthumbs Mähren/ so der
Evangelischen Religion zugethan/ vñnd den Leib
vnd Blut vnser Herrn vnd Heylands Jesu Christi sub utraq;
empfangen/ vnd an jeko in der Statt Brunn/ versamblet sind:
Thun kundt vnd offenbar mit diesem Brieff vor jedermennig-
lich/ wo derselbe gelesen oder gehört wird/ insonders wo es von
nöthig/
A ij

ndheit/welcher massen vns von den Herrn Ständen / des Kö-
nigreichs Böhmeins/dieses nicht nur allein / durch den Truck
ausgangene Apologiam sondern auch durch vil vnd mancher
ley Schreiben vnd Brieffe zuerkennen geben worden / Ja all-
bereyt zuworhin Weltkündig ist was vor gewaltigen præsidien,
durch Anstiftung der Jesuitischen grossen vnd Gewaltigen
KriegsEmpörungen auch vnschuldigen Blutvergiessen ver-
sehen gewesen: So werden wir gleichermassen gewislich berichtet/
das von ihren den Jesuiten / zu diesen festlaen Empörungen/
durch welche ist dieses Marggraffshumb Währen vnser L.
Vaterland/nicht nur allein in gewaltigen schuldenlasti geset-
sondern auch in das eusserste verderben gebracht/ist Ursach ges-
ben worden: Wir halten demnach dieselbe vor solche vnd ders-
gleichen Practicanten vnd Auffrührer / welche mit so böser
Nahgehung nicht nachlassen wollen / vnd haben einhelliglich
beschlossen/sie die mehrgedachte Jesuiten auß diesem Marggrafs-
shumb Währen / auß ewig zu proscribiren, vnd zu erwei-
sen: Detrowegen euch Rectoren, Magistern, Schulmeistern
vnd allen Jesuiten / die sich in diesem Marggraffshumb Wäh-
ren (es seye in Städten/Märkten/Dörffern / oder an wel-
chen Orten es wolle) auffenthalten / hierumb ernstlich anbe-
fehlen / das ihr denen von vns / zu euch abgefertigten Herrn
Commillarien, an jeko vnd also balden vnverlanglich ohn alle
Aufstucht / gutwillig die Schlüssel von den Kirchen vnd
Collegiis einantworten/ vnd euch von dannen nach publicir-
ung dieses Patents auß diesem Marggraffshumb Währen
hinweg packen/vnser liebdes Vaterland fliehen vnd ewer keiner
vnter euch/noch auß ewerer Seit vnd Rotten / zu verrufften
ewigen Zeiten/sich nicht mehr / vnter welchen Schein vnd Ge-
stalt es seyn möchte/in diesem Marggraffshumb Währen/sin-
den lassen sollen: Wo fern aber einer vnter euch / über diese
vnser

vnser sampelliche Erklärung/sich ferners in diesem Land wird
finden lassen/der solle ohn alle Gnad/oder rechtliche eynige ver-
hörung/von welchen er auß vns den Ständen erdayt wird/am
Leben gestrafft werden: Hierumb weil euch vnser gewisser
Willkündt vnd offenbar/so siehet euch zu/euch also vnd anders
nicht zuverhaleen/auff das nicht von nöten/künstlig gegen euch
ein andern Ernst zugebrauchen: Dessen zu besserer Vrklündt
vnd Beglaubigung/haben wir anfangs bemelte Herrn von der
Ritterschafft/vnd auch die Abgesandten/vnser Putschafft,
sen zu End dieses Patents außdrucken lassen:

In der Statt Brunn/6. May/

Anno 1619.

A III

Copia

X

29050

COPIA

Deß Schreibens/so die
Evangelischen Herren Stände in Böh-
heimb/ an die Herren Stände in Mehrern
den 23. Januarii 1619. gethan.

Sampt der von den Mehrischen Her-
ren Ständen daranff gethanen vnd er-
folgten Antwort.

Gedruckt im Jahr/

M D C XIX

4

Hochwürdigste / Hochgeborne / Wol-
geborne / Edle / ic.

Ir zweiffeln nit / Euer Hochfürst:
Gnaden / Euer Gnad: vnd Euch / werde
noch in guter Gedächtnus haben / was mass-
sen Wir / so wol durch eilich Schreiben / als
auch / bey nechst zu Brinn gehaltenen Land-
tag / durch unsere Abgesandten Euer Fürstl:
Gnaden / Als alle vier Herren Stände / des
Löblichen Marggraffthumbo Mähren / in aller Observanz vñ
Ehrrerbietung / Freund: Nachbarlich / vñnd dienstlich ersucht /
vñnd gebetten / das sie vns wider das jenige Kriegsvolk / so
aus verursach vñnd anstiftung eilicher böser Mächte (welche den
Ständen dieses Königreichs / über das freye Exercitium Reli-
gionis gegebenen Majestatbrieff / die Contracta Privilegia vñ
Landes Freyheit öffentlich gekrochen / vñnd zu diesem Unfried
Versach geben) vñnder Ihrer Kay. May. Vñners allergnädigsten
Königs vñnd Herren Namen / ohne alle billiche Versach in dieses
Königreich eingeführt / vñnd das Böhmerland allbereit / vñbers
halbe Jahr statts vñnd ohne vñnderlah verderbt / vñnd gewaltige Ty-
ranney / an dem vñnschuldigen Böhmischem Blut / bis dato ver-
übet / mit derselben Vötel zu Hülffe kommen / vñnd solche noch
fernere vñnd grössere Gefahr vñnd Verderbung des Landes (deres
sich nicht allein dieses Königreich / sondern auch andere incorpo-
rierte vñnd vñnbligende Länder zubefahren haben) zeitlich mit der
Hülff Gottes des Allmächtigen / abwenden helfen wolten.

Auff solch vñnsere Ersuchen / haben dieselbe vñns auf bemeltem
Landtag / hinwider zur Antwort gegeben / vñnd sich auff die / von

12
und hien/wie doch vns Ewer Gnaden vnd den vmbliegenden Län-
dern/entweder durch eine ernsthaftte/gewissere vnd sichere Inter-
position, oder anderer gebärllicher Gestalt/auff solcher Noth vnd
weiterer gefahr/dermalins vollkündlich geholffen/vnd ein bes-
ständiger vnd sicherer Frieden bekräftiget werden könte/zu vns
anhero abfertigen wollen. Hierauff wir von Ewer Gnaden
einer günstigen freundlich/vn gewürigen Antwort gewärtig seyn.
Datum auffm Prager Schloß/ den 23. Januarii 1619.

R. N. N.

Directores vnd Landräht:
im Königreich Böhmen.

COPIA

13
COPIA

Antwortschreibens/ der Herren Mehri-
schen Stände/ an die Herren Directores, auff
jhr vom 23. Januarii gethanes Schreibens dessen
dato 31. dito.

Unsern Brus vnd freundwilli-
ge Dienste/ etc.

Uß Ewer Gnaden vnd Ewerem an
vns des Marggraffhumbs Mehren/ auß
allen Ständen/ an jeko in der Stadt Brinn/
althier bey gemeiner Zusammenkunfft vers-
sambleten Inwohnern/ gethanen/ vnd von des-
roselben ansehenliche Herren Gesandten vberantwortete Schreib-
ben/ wie auch/ auff jhren weitläufftigen/ Mündlichen An- vnd
Vorbringen/ haben wir die Erinnerung vnd Wiederholung E.
Gnaden vnd Ewer/ bitlichen Begern vernommen/ wie wir vns
nun hievor/ nicht allein durch etliche vnserer Schreiben/ so wol
vnserer mündliche Abgesandte/ dißfalls gegen Ewer Gnaden vnd
Euch erkläret/ sondern auch würtllich vnd ernstlich (vngedacht
hierinnen vnserer Vngelegenheit) darumb Sorg vnd Mühe ge-
tragen/ damit wir Ewer Gn. vnd Euch/ auff solchen vnd dergleis-
chen Beschwerungen/ in welcher sie dieser Zeit schweben/ getrew-
lich vnd auffrichtig/ so viel an vns gelegen/ helffen könten/ Also
vnterlassen wir/ als Ewer Gn. vnd Euch/ getreue Freunde vnd
Nachbawern/ nochmals bis dato/ keine billiche vnd gebärlliche
Mittel/ sondern wissend hiervon/ daß es von dieser ansehenlichen
Interposition/ welche zwischen Ihrer Kay. May. vnd E. Gn.
vnd Euch/ vorgenommen werden solte/ bis dato noch nicht ab-
komme

B ij

komme

Brno

3. Jan Bernard Werner (1640-1645)

10 (11) titulů

Ve větší míře zemské sněmy vždy v české a německé variantě, v roce 1644 české a německé vydání patentů města Brna, 1645 zpráva o švédské fázi třicetileté války.

Werner koupil již nefungující tiskárnu mikulovských piaristů a přestěhoval ji do Brna

4. František Ignác Sinapi (1688/89-1702) a následovníci

Funguje v rukou dalších tiskařů až do roku 1854

BULLÆ DVÆ PONTIFICIÆ.

Videlicet

Prima

GREGORII XV. *Cum declarationibus*
URBANI VIII.

Alteræ

Dicti Urbani Octavi.

Conventus

Iussu

Novem Ecclesie

ERE: ^{mi} ET REV: ^{mi}
PRINCIPIS DOMINI, DO-
MINI LEOPOLDI GVLIELMI, ARCHI-
DUCIS AUSTRIÆ, &c. TANQUAM EPISCOPI OLOMU-
CENSIS, &c. ad denuò publicandum, & per totam eiu
Diœcesim Olomucensem exactius quàm
hactenus observandum,
recusæ.

BRVNÆ

Typis JOANNIS BERNHARDI WERNERI, Anno
post partum virginis, 1644.

DE EXEMPTORVM
PRIVILEGIIS CIRCA ANIMARVM
CURAM, ET SACRAMENTORUM ADMINI-
strationem, Sanctimonialium monasteria,
& prædicationem Verbi
Dei.

*Tu scias nonnulla dubia super ista constitutione
exorta fuisse, super quibus emanata sunt decla-
rationes Sacra Congregationis Cardd: Concilij
Tridentini Interpretum ab istomet Gregorio
& S. D. N. Urbano VIII. eius successore re-
spectivè approbata, quæ hic subsequuntur.*

GREGOR: EPISC: SERVVS
SERVORVM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

INSCRVTABILI DEI PROVIDEN-
tia vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis
licet imparibus, præidentes, pastoralis
nostræ sollicitudinis partes esse dignosci-
mus, in eam curam præcipuè incumbere,
vt à dignis & probatis tantum Sacerdotibus sanctè ad-
mini-

Gregorij Diuina prouidentia Papæ XV. anno secundo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorum de vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem earundem litterarum originalibus appensis per aliquod temporis spatium, & exinde remotis, deinde dimissis earundem litterarum copijs affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

Octavius Spada Magister Cursorum.

Subsequuntur hic aliquot dubia super ista Constitutione exorta; Quorum resolutiones mox subijcientur.

Posita Constitutione sel: rec: Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c. Dubitatur.

I.

AN liceat Episcopis visitare Altaria regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in iisdem Ecclesijs asservatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

II.

An Episcopi possint regularibus præscribere, vt certis

certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in sacramentis administrandis? III.

An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quam regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius diocesis? IV.

An eadem facultas competat inferioribus Prælati proprio territorio, ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus? V.

An per eandem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus vnâ cum superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum ceaseat? VI.

An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari? VII.

An superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis? VIII.

An Confessiones, quas audiunt superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem,

B 2

tionem,

Brno

Hebrejský knihtisk

1754-1802 – František Josef Neumann + pokračovatelé -
1816

Prolomil monopol sinapiovsko-svobodovské tiskárny